

**Dr. sc. MARTINA DALIĆ
NOVA JE PREDSJEDNICA
UPRAVE PODRAVKE d.d.**

NEOFEN r

Nova i unaprijeđ

Neofen neo-forte sadrži ibuprofen. Za oralnu primjenu. Prije u uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječni

neo-forte

čena formulacija

upotrebe pažljivo pročitajte
ka ili ljekarnika.

SADRŽAJ

BELUPO POSLOVNA KRONIKA

- 6 DR.SC. MARTINA DALIĆ IMENOVANA PREDSJEDNICOM UPRAVE PODRAVKE
- 8 REZULTATI POSLOVANJA GRUPE PODRAVKA ZA 2020. GODINU

KRONIKA

- 10 HRVOJE KOLARIĆ, mr. pharm., MBA PREDSJEDNIK UPRAVE BELUPA

INTERVJU

- 12 Prof. dr. sc. JASMINA LOVRIĆ, DEKANICA FARMACEUTSKO - BIOKEMIJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

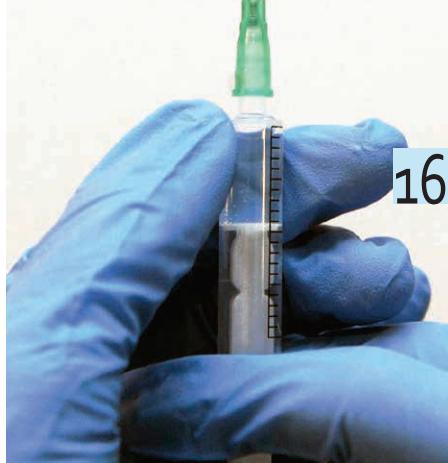

BELUPO ZDRAVLJE

- 18 IVAN BAREŠIĆ, mr. pharm., MBA, POMOĆNIK RAVNATELJICE LJEKARNI DELTIS PHARM - USPJEŠNA KOMUNIKACIJA S "TEŠKIM" PACIJENTIMA

BELUPO ZDRAVLJE

POČELA JE DRUGA FAZA CIJEPLJENJA

- 19 PODACI IZ KOPRIVNIČKE BOLNICE - 30 POSTO MANJE DIJAGNOSTIČKO - TERAPIJSKIH POSTUPAKA U 2020. GODINI

LIJEČNIČKI KUTAK

- 20 Dr. IVO BELAN : "CIJEPITI SE ILI SE NE CIJEPITI? PA, RAZumljivo, CIJEPITI SE!"

BELEAN

PRVA GENERACIJA PROJEKATA LSS TRANSFORMACIJE USPJEŠNO ZAVRŠENA

IMPRESSUM

GLASILO
BELUPO

ISSN: 13312286 - Izdavač: BELUPO d.d. - Lijekovi i kozmetika - Ulica Danica 5 - 48000 Koprivnica

- www.belupo.hr - www.zdravobudi.hr - www.belupo.com - E-mail: public.relations@belupo.hr

- Glavna i odgovorna urednica: Snježana Foschio-Bartol - Izvršna urednica: Lidija Turkalj - Urednik: dr. Ivo Belan

- Lektura: Sanja Sabljar - Grafička priprema i dizajn: Gens94 d.o.o.

- Redakcija: I Savica 36, 10000 Zagreb - Telefon: 01 2481 201; Fax: 01 2371 411

MEDICINA I BIZNIS

- 23 INSPEKCIJSKI NADZOR IZ ZAŠTITE OKOLIŠA

AKTUALNO

- 24 MAGISTRI FARMACIJE NA BELUPOVOM SATU ZA BOL

- 24 DIGITALNA TRANSFORMACIJA I ZAŠTITA PODATAKA

BELUPOVE ORGANIZACIJSKE CJELINE

- 26 SEKTOR UPRAVLJANJE KVALitetom

BELUPO KLUB

- 27 TATJANA VUCeliĆ, mag. pharm., MARKETING TRŽISTA RH

- 28 NATAŠA POSAVEC, MAG.POSL. VED., dipl. ing. kem. tehn., DIREKTORICA PREDSTAVNIŠTVA U SLOVENIJI

- 29 Mr. sc. GORDANA MEDENJAK, mag. pharm., POMOĆNICA DIREKTORA ZA RAZVOJ U SEKTORU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

PSIHOLOGIJA U KOMPANIJI

- 38 Dr. IVO BELAN : KAKO BITI BOLJA I SRETNija OSOBA

Darko Katalenić,
pobjednik je nagradne igre
Odgovori i poklon ponesi

Darko Katalenić, glavni tehnolog analitičar u sektoru Kontrola kvalitete pobjednik je nagradne igre Odgovori i poklon ponesi. Uredništvo Glasila izvuklo je sretnog dobitnika koja je zadovoljila sve potrebne uvjete u nagradnoj igri. Kolega Katalenić točno je odgovorio i u zadanom roku poslao odgovor na nagradno pitanje: "Na koliko cjelina je podijeljen sektor Kontrola kvalitete?", a odgovor glasi: Sektor Kontrola kvalitete podijeljen je u šest cjelina; operativno tehnička kontrola, kemijski i instrumentalni laboratorij, odjel za stabilnost, mikrobiološki laboratorij, kontrola ambalaže, zaštita okoliša"

Odgovor se mogao pronaći u prošlom broju Glasila, na str. 28, u tekstu s nazivom "Predstavljamo sektor Kontrola kvalitete". Čestitamo pobjedniku nagradnog natječaja, a ostalim natjecateljima zahvaljujemo na sudjelovanju i želimo puno uspjeha u sljedećim nagradnim igrama.

Odgovorite točno na nagradno pitanje i osvojite Podravkin poklon-paket. Točan odgovor pošaljite do 20. ožujka 2021. na adresu uredništva public.relations@belupo.hr ili na adresu Danica 5, 48000 Koprivnica, s naznakom Nagradna igra. U sljedećem broju Glasila Belupa bit će objavljeno ime dobitnika/dobitnice poklon paketa.

ODGOVORI I POKLON PONESI

NAGRADNA IGRA

NAGRADNO PITANJE GLASI:

KOJI ROĐENDAN, OVE GODINE, SLAVI SEKTOR UPRAVLJANJE KVALITETOM?

UVODNIK

Poštovane čitateljice i čitatelji,

iako zima jutarnjim temperaturama još pokazuje svoju snagu, idemo ususret proljeću, o kojem mnogi razmišljaju kao o prijelomnom trenutku povratka s "to go" koncepta na stvaran život. U njemu nam prve zrake sunca potiču lučenje dopamina i serotonina, potiču nas na akciju, podižu raspoloženje, bude optimizam i donose strast. Ona je, doista, pokretač pozitivnih promjena u našem životu. Dokazano je da može doslovno smanjiti osjećaj na koji percipiramo bol i pojačati osjećaj užitka u životu. Strast ne možete prepisati, ukrasti ili izmaštiti. Ona se nalazi duboko u nama i točno detektira ono što nam je bitno i što nas ispunjava.

Potpunom predanošću i strašću za još većom i snažnijom Podravka Grupom započeo je mandat nove predsjednice Uprave Podravke, dr. sc. Martine Dalić, kojoj čestitamo na imenovanju. Gospođi Dalić i njenom timu želimo uspješan rad na osiguranju stabilne i sigurne budućnosti Grupe Podravka te osobno zadovoljstvo u svim izazovima koji ih očekuju.

A da razloga za zadovoljstvo itekako imamo, potvrđuju i ostvareni poslovni rezultati Podravka Grupe u 2020. Ostvarena je netodobit u iznosu od 248,9 milijuna kuna, što je rast od 12,3 posto u odnosu na godinu prije. Belupo je pritom ostvario 976,2 milijuna kuna prihoda od prodaje, što je rast od 2,2 posto u odnosu na godinu prije. Kategorija Bezreceptni program bilježi 6,5 milijuna kuna rasta prihoda od prodaje, kategorija Ostala prodaja, ponajviše zbog porasta prodaje trgovачke robe društva Farmavita iz BiH, ostvarila je rast prihoda od prodaje u iznosu od 18,5 milijuna kuna, dok je u kategoriji Lijekovi na recept zabilježen pad prodaje, zbog deprecijacije ruske rublje, od 4,1 milijun kuna u odnosu na godinu prije.

Zaronite u stranice pred vama, dragi naši čitatelji, i prepoznajte trenutak u kojem, jače no ikada, možemo osvijestiti da nitko od nas nema beskrajno puno vremena. Onoliko koliko ga imamo, želimo ispuniti srčanim i strasnim stvarima. Zar ne?

Vaša,

Snježana Foschio-Bartol,
Glavna i odgovorna urednica

Dr.sc. MARTINA PREDSJEDNICOM UPRAVE

DALIĆ IM
M UPRAV

PODRAVKA JE JEDNA OD NAJAVAŽNIJIH HRVATSKIH I REGIONALNIH KOMPANIJA! ODLUKA NADZORNOG ODBORA O IZBORU ZA PREDSJEDNICU UPRAVE PODRAVKE ZA MENE JE VELIKA ČAST, KAO I OGROMNA ODGOVORNOST, KAZALA JE NOVA PREDSJEDNICA PODRAVKINE UPRAVE, DR.SC. MARTINA DALIĆ

Nadzorni odbor Podravke d.d. 3. je veljače, na sjednici održanoj u Koprivnici jednoglasno izabrao dr.sc. Martinu Dalić za novu predsjednicu Uprave Podravke d.d. Mandat novoimenovane predsjednice Uprave trajat će do 23. veljače 2022. godine, odnosno do isteka mandata aktualne Uprave.

"Vjerujem kako će predsjednica Uprave Martina Dalić svojim bogatim znanjem i iskustvom pomoći Podravki da očuva i unaprijedi postojeći kontinuitet uspješnog razvoja. Nadzorni odbor Podravke očekuje od Uprave na čelu s novoimenovanom predsjednicom nastavak pozitivnih trendova poslovanja s naglaskom na organski rast, kao i daljnje unaprjeđenje poslovanja kako na domaćem tako i na brojnim međunarodnim tržištima na kojima je Podravka prisutna." – istaknuo je Želimir Vukina, predsjednik Nadzornog odbora Podravke d.d. po završetku danas održane sjednice.

"Podravka je jedna od najavažnijih hrvatskih i regionalnih kompanija i današnja odluka Nadzornog odbora o izboru za predsjednicu Uprave Podravke za mene je velika čast, kao i ogromna odgovornost. Upravo zbog te velike odgovornosti želim istaknuti da sam ovu dužnost prihvatile nakon što su mi svi ključni dioničari u Podravki, a to su država i mirovinski fondovi, potvrđili da im je zajednički cilj razvoj Podravke odnosno još veća i još snažnija Podravka. Osobno sam uvjereni da je zajednički cilj najvećih dioničara istovjetan željama i očekivanjima radnika Podravke i svih Podravkaša, lokalne zajednice i poslovnih partnera Podravke, a s odličnim timom koji ova kompanija duge tradicije ima sigurna sam da ga zajedno možemo ostvariti. Bit će mi čast pridonijeti ostvarenju tog cilja. Zahvaljujem svim članovima Nadzornog odbora i svim dioničarima na iskazanom povjerenju. Zahvaljujem Vladi RH kao najvećem pojedinačnom dio-

ničaru u Podravki i premijeru Andreju Plenkoviću na povjerenju i podršci." – izjavila je nakon imenovanja dr.sc. Martina Dalić, predsjednica Uprave Podravke d.d.

Dr.sc. Martina Dalić osoba je s bogatim domaćim, ali i međunarodnim radnim iskustvom.

1991. godine započinje s radom kao asistentica na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu gdje se zadržava sve do 1995. godine kada odlazi na novo radno mjesto u Ministarstvo financija kao načelnica. Od 1997. do 2000. godine u navedenom Ministarstvu obnaša funkciju pomoćnice ministra za makroekonomiske analize i prognoze. U travnju 2000. godine napušta Ministarstvo i odlazi u Privrednu banku Zagreb gdje se zadržava sve do siječnja 2004. godine kao glavna ekonomistica te nakon toga slijedi povratak u Ministarstvo financija na poziciju državne tajnice, a u listopadu 2005. postaje državna tajnica u Središnjem državnom uredu za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije. U ožujku 2008. godine imenovana je predsjednicom Uprave Partner Banke Zagreb te tu funkciju obnaša do prosinca 2010. godine kada postaje ministrica u Ministarstvu financija, a u prosincu 2011. godine izabrana je za zastupnicu u Hrvatskom saboru te taj mandat obnaša sve do srpnja 2015. godine. U kolovozu 2015. godine postaje stalnom savjet-

OSOBNO SAM UVJERENA DA JE ZAJEDNIČKI CILJ NAJVEĆIH DIONIČARA ISTO PARTNERA PODRAVKE, A S ODLIČNIM TIMOM KOJI OVA KOMPANIJA DUZE TRADICIJE IMA SIGURNA SAM DA GA ZAJEDNO MOŽEMO OSTVARITI.

nicom za Upravljanje javnim financijama pri Međunarodnom monetarnom fondu gdje se zadržava sve do listopada 2016. godine kada je imenovana za potpredsjednicu Vlade Republike Hrvatske i ministricu Gospo-

darstva, poduzetništva i obrta. Pored navedenog, vrijedi istaknuti kako je dr.sc. Martina Dalić u periodu od ožujka 2005. godine do svibnja 2012. godine bila zamjenica glavnog pregovarača i pregova-

MENOVANA VE PODRAVKE

OVJETAN ŽELJAMA I OČEKIVANJIMA RADNIKA PODRAVKE I SVIH PODRAVKIŠA, LOKALNE ZAJEDNICE I POSLOVNICH
OCIJE IMA SIGURNA SAM DA GA ZAJEDNO MOŽEMO OSTVARITI, PORUČILA JE PREDSJEDNICA UPRAVE PODRAVKE

račica u pregovaračkom timu za pristupa-
nje Republike Hrvatske u članstvo Europske
unije.

Kada je riječ o formalnom obrazovanju,
dr.sc. Martina Dalić 1990. godine stječe-

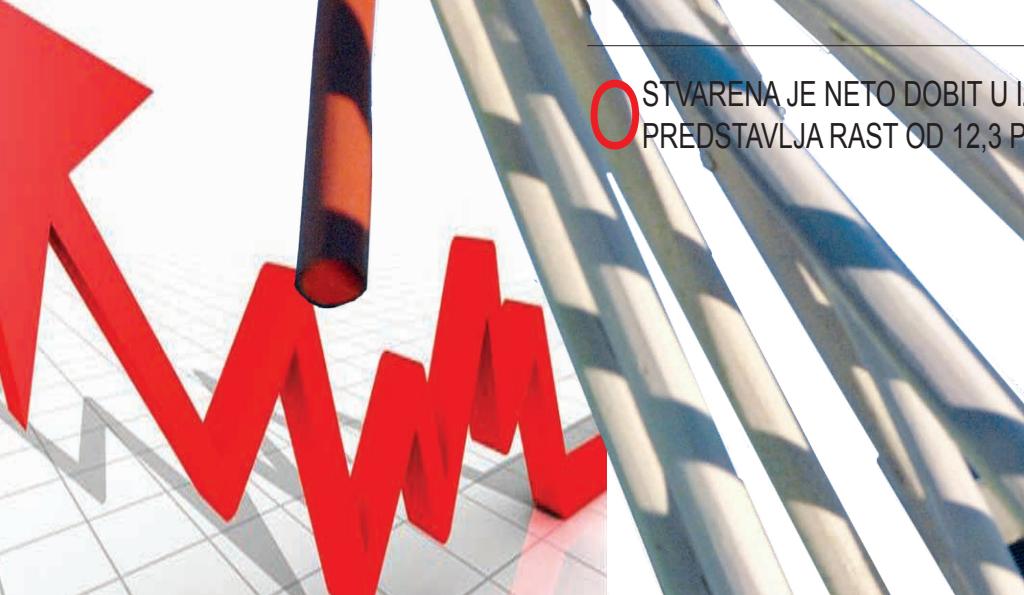
zvanje diplomirane ekonomistice na Eko-
nomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
dok 1994. godine postaje magistrom zna-
nosti na istoimenom fakultetu. 2010. godi-
ne upisuje doktorski studij na Ekonomskom

fakultetu Sveučilišta u Splitu te ga uspješno
završava 2012. godine i istječe zvanje dokto-
rice znanosti.

Autorica je brojnih stručnih i znanstvenih
radova.

REZULTATI POSLOVANJA GRUPE PODRAVKA ZA 2020. GODINU

Unatoč krizi uzrokovanoj koronavirusom Grupa Podravka sačuvala stabilnost i ostvarila dobit u iznosu od 248,9 milijuna kuna

Nadzorni odbor Podravke d. d. potvrdio je, na svojoj današnjoj sjednici, nerevidirane rezultate poslovanja Grupe Podravka za 2020. godinu te izrazio zadovoljstvo ostvarenim pokazateljima u vrlo izazovnoj godini. Nakon iznimno uspješne 2019. godine Grupa Podravka nastavila je s uspješnim poslovanjem i u 2020. godini. Ostvarena neto dobit od čak 248,9 milijuna kuna, što predstavlja rast od 12,3 posto u odnosu na godinu prije, rezultat je ponajprije organskog rasta, uz istodobnu kontrolu operativnih troškova.

Prihodi od prodaje Grupe Podravka porasli su za 93,8 milijuna kuna te su iznosili 4.503,2 milijuna kuna, što predstavlja rast

NAVEDENO OSTVARENJE REZULTAT JE ORGANSKOG RASTA POSLOVANJA

OSTVARENA JE NETO DOBIT U IZNOSU OD 248,9 MILIJUNA KUNA, ŠTO PREDSTAVLJA RAST OD 12,3 POSTO U ODNOSU NA GODINU PRIJE

godinu prije. Poslovni program Dječja hrana, slastice i snack ostvario je rast prihoda od prodaje za 24,9 milijuna kuna, Poslovni program Mesni proizvodi, jela i namazi za 21,3 milijuna kuna, Poslovni program Riba za 13,1 milijun kuna te Poslovni program Podravka hrana za 2,1 milijun kuna u odnosu na godinu prije.

Drugi segment Grupe Podravka, Farmaceutika, ostvario je 976,2 milijuna kuna prihoda od prodaje, što predstavlja rast od 2,2 posto u odnosu na godinu prije. Kategorija Bezreceptni program ostvarila je 6,5 milijuna kuna rasta prihoda od prodaje, kategorija Ostala prodaja, ponajviše zbog porasta prodaje trgovачke robe društva Farmavita iz BiH, ostvarila je rast prihoda od prodaje u iznosu od 18,5 milijuna kuna, dok je kod kategorije Lijekovi na recept zabilježen pad prodaje, zbog deprecijacije ruske rublje, od 4,1 milijun kuna u odnosu na godinu prije.

Kada je riječ o ostvarenju prihoda od prodaje Grupe Podravka po regijama, najveći apsolutni rast prihoda od prodaje zabilježen je kod regije Centralna Europa, i to u iznosu od 48,9 milijuna kuna. Znatan rast prihoda od prodaje u odnosu na godinu prije zabilježen je i u regiji Zapadna Europa i prekoceanske zemlje u iznosu od 38,7 milijuna kuna, dok je u Adria regiji ostvaren rast prihoda od prodaje u iznosu od 29 milijuna kuna.

Poslovanje u 2020. godini obilježila je pojava virusa COVID-19 na svim tržištima na

PRIHODI OD PRODAJE PORASLI ZA 93,8 MILIJUNA KUNA, ODNOŠNO 2,1 POSTO

segmenta gotovo svi poslovni programi ostvarili su rast prihoda od prodaje te je ostvaren rast vlastitih brandova za 3,1 posto. Najvažniji poslovni program Kulinarstvo ostvario je i najveći apsolutni rast prihoda od prodaje u iznosu od 68,4 milijuna kuna, odnosno 7,3 posto više u odnosu na

anoj a Podravka stvarila rast

kojima je Grupa Podravka prisutna. U takvim izvanrednim okolnostima, posebice u uvjetima uvedenih strogih mjera prisutnih od ožujka do svibnja, te ponovnom jačanju mjera krajem godine jedna od ključnih kompanija zaduženih za osiguravanje kontinuiteta proizvodnje i redovite opskrbe Hrvatske hranom i lijekovima upravo je Grupa Podravka.

Radni procesi unutar kompanije u najkrćem mogućem roku posve su prilagođeni novonastaloj situaciji kako bi se proizvod-

UVRLO OTEŽANIM I KOMPLEKSINIM UVJETIMA POSLOVANJA KOMPANIJA JE ISKAZALA VELIKU SPOSOBNOST BRZE PRILAGODBE POSLOVANJA NOVONASTALOJ IZVANREDNOJ SITUACIJI TE TIME USPJEŠNO ODGOVORILA NA BROJNE IZAZOVE

nja odvijala sukladno potrebama tržišta. Iako su u počecima navedene krize uvjeti nabave i same dobave sirovina i ambalaže za potrebe proizvodnje bili vrlo otežani, Grupa Podravka poduzela je sve potrebne aktivnosti kako bi osigurala dostatne količine svojih prehrabnenih i farmaceutskih proizvoda te tako zadovoljila potrebe svojih vjernih potrošača na brojnim tržištima na kojima je prisutna.

Pozitivan rezultat potvrđuje činjenicu o sposobnosti kompanije za prilagodbom poslovanja i u nepredviđenim, izvanrednim situacijama te odražava snagu i izdrživost poslovnog modela i temeljnih djelatnosti Grupe Podravka.

ŽELJKO DRAGEC, PREDSJEDNIK RADNIČKOG VIJEĆA BELUPA TE PREDSTAVNIK RADNIKA U NADZORNOM ODBORU BELUPA

Osigurat ćemo svim radnicima korektnu plaću

Godina 2020. svima je bila posebna i nadasve izazovna. Pandemija koronavirusa, potresi, obilježili su naše privatne i poslovne živote. Među ljudima pojavio se strah i nesigurnost za zdravlje, ali i za radna mjesta. Iako ni 2021. godina nije počela puno bolje, pokušali smo doći do informacije što radnici Belupa mogu očekivati u 2021. godini, a dobili smo je od prvog čovjeka Sindikata PPDIV-a, Željka Drageca. – U ovoj godini pred belupovcima je, nadam se, normalizacija s mjerama protiv korone. Svi očekujemo da ćemo moći normalno funkcionirati na svojim radnim mjestima, ali i privatno. Sindikat PPDIV-a i Radničko vijeće aktivno su uključeni u projekt Transformacije, za koji procjenjujemo da je odlična prilika za ostvarenje boljeg statusa naših radnika. Optimizacijom procesa možemo unaprijediti našu organizaciju i osigurati svim radnicima korektnu plaću za poslove koje obavljaju – kazao nam je Dragec te dodao kako

je pilot-projekt u pakirnici tvornice Krutih lijekova u završnoj fazi te već sad pokazuje pozitivne efekte u učinkovitosti svih procesa, kvalitetnijem upravljanju troškovima, a posebno treba spomenuti da je komunikaciju unutar te cjeline dignuta na puno višu razinu s jasno definiranim odgovornostima i hijerarhijskim sustavom. Sustav upravljanja i napredovanja u novoj organizaciji u potpunosti je transparentan, jasan i nedvosmislen, a što u svakom slučaju pozitivno utječe na raspoloženje radnika.

Radnički predstavnici očekuju da se projekt Transformacije svakako nastavi i preslika na sve sektore unutar kompanije, a do kraja 2021. godine očekujemo da se projekt završi barem u sektoru Proizvodnje i odjelu Logistike.

Budući da, kako kaže Željko Dragec, nije bio pozvan na sastanak s novom predsjednicom Uprave Podravke, nije nam mogao reći što predsjednica Uprave planira u 2021. godini, a tiče se Belupa i njegovih radnika.

Objavljena nova Coolinarika

Donosimo jednu baš cool vijest – imamo potpuno novu Coolinariku!

Od njezine posljednje izmjene prošlo je čak 10 godina, u digitalnom svijetu to je zaista mnogo, i zato smo jako sretni što je naša i vaša Coolinarika konačno zablistala u novom ruhu: sada je jednostavnija za korištenje i omogućava brzo snalaženje te lagan dolazak do sadržaja koji tražite.

U najvećoj mjeri prilagođena je korištenju na mobilnim uređajima. Vizualno je dotjerana tip-top, a uz nju se sada manje vremena gubi na smisljavanju što skuhati (da, da, konačno ćete u trenutku znati što sve možete s viškom tikvica ili kako napraviti čokoladni kolač bez čokolade!), a više na uživanju u cijelom iskustvu kuhanja... jer ona zna da je "Lakše skuhat nego smislit!"

Nova Coolinarika vam sada daje preporuke recepata koje bi upravo vas mogli zanimati i to u skladu sa sezonom i vašim kulinarskim interesima. Za vas koji trebate ideju što skuhati od namirnica s kojima trenutno raspo-

lažete kod kuće, tu je praktična rubrika. U hladnjaku imam/nemam tražilica. Ako vas ipak zanima tko radi najčokoladnije torte, najmekšu peciva ili najbolja jela od piletine skoknite na kategoriju ljudi, a najzanimljivije kulinarske priče možete naći ako posjetite naš blog.

Za pronađazak inspiracije, korisnih preporuka ili baš onog recepta kojim ćete oduševiti sebe i druge, otkrijte novu Coolinariku na <https://www.coolinarika.com/>

Želimo vam puno kulinarskih uspjeha, a neka Coolinarika bude vaša "mala tajna".

GODINU DANA ŽIVIMO I RADIMO U NIKAD TEŽIM OKOLNOSTIMA

HRVOJE KOLARIĆ, mr.pharm., MBA PREDSJEDNIK UPRAVE BELUPA O UTRCI ZA MOTIVACIJU ZAPOSLEN

KAD SU LJUDI U fokusu, TO

Nova normala donijela je brojne promjene na tržište rada. One se ponajprije odnose i nove modele rada i motivaciju zaposlenika. O ovoj smo temi razgovarali s predsjednikom Uprave Belupa, Hrvjem Kolarićem.

B Kako Belupo inovativno gradi zaposlenička iskustva employee experience pokušavajući izlječiti gotovo neizbjegjan WFH burnout (izgaranje zaposlenika i zbog rada od kuće)?

Pandemija uzrokovana COVID 19 virusom nas je izložila brojnim ograničenjima, ali je ukazala i na brojne prilike. Promjenila je logiku upravljanja kompanijom tako da je redefinirala procese – dodatno potakla digitalnu transformaciju, u nekim organizacijskim cjelinama promjenila koncept organizacije rada, usmjerila ga na manje timove, ali i korištenje novih komunikacijskih kanala i alata. Morali smo biti brzi, jer u krizi trenutna znanja, kompetencije i resursi gube na vrijednosti. U tom kontekstu morali smo mijenjati sebe i svoje poslovne modele, budući da ne postoje više "najbolje prakse", jer je promijenjen kontekst u kojem su one vrijedile. Nastale su nove pretpostavke na kojima treba graditi buduću logiku poslovanja.

Iza nas je gotovo godina dana pandemije, tijekom koje nikom nije bilo jednostavno. Za dio zaposlenika, kojima opis posla to dopušta, primjenili smo model rada od kuće. Za 70 posto njih, koji rade u proizvodno-logi-

SE NAGRAĐUJE lojalnošću

I SVE ŠTO NAS POKREĆE PREMA NEKOM CILJU JE MOTIVACIJA. ONA JE GLAVNI RAZLOG DOBRIH ILI LOŠIH REZULTATA U OBAVLJANJU POSLOVNIH ZADATAKA

stičkim dijelovima organizacije u tri smjene nije postojala ta mogućnost. Štoviše, zbog povećanog opsega posla u prvim mjesecima pandemije i nužnosti opskrbe tržišta lijekovima iz našeg portfelja, naši su zaposlenici pojačano radili, za što su bili dodatno financijski stimulirani.

Za zaposlenike koji rade od kuće nastojali smo, primjenom brojnih HR alata, zadržati motivaciju i osjećaj pripadnosti. Jer, danas je više no ikada važno posvetiti pozornost i

modela rada od kuće svakako je prednost i najučinkovitiji odgovor za zaštitu radnika i prevenciju potencijalnog širenja virusa u radnom okruženju. Uzimajući u obzir prednosti takvog načina rada, poput toga da ono omogućava veću fleksibilnost, kreativnosti a time produktivnost radnika, što dovodi do boljeg organiziranja i usklađivanja privatnog i poslovnog života te ujedno smanjuje troškove, za prepostaviti je kako će i nakon pandemije, praksa rada od kuće ostati u primjeni.

demioloških mjera ima presudnu ulogu. I upravo zato svatko od nas mora prihvatići odgovornost za zaštitom svojeg i tuđeg zdravlja.

B Što bi poslodavci, ali i državne ustanove, mogli naučiti od volontera koji hrle pomoći potrebitima kad je najteže?

Osim što je plemenito i doprinosi izgradnji pojedinca kao osobe, volontiranje je i prilika za stjecanje korisnog iskustva i upoznavanje ljudi. Uz to, korisna je stavka u životopisu, a cijene ga i poslodavci. Volontiranje je pokazatelj razvijene empatije i osjećaja za druge te utječe na vještine dobrog upravljanja vremenom.

Belupo podupire inicijative za volontiranjem svojih zaposlenika. Neke naše kolege, liječnici i farmaceuti, su bili uključeni u projekt Hrvatske ljekarničke komore "Pozovi za zdravlje", neke kolege su se odazvale pozivima za uključivanjem u akcije prikupljanja pomoći stradalima na područjima razorenim potresom, neki vikendom sudjeluju u Zelenim čistkama - akcijama čišćenja smeća, neki pošumljavaju.... Vrijedne su to inicijative u kojima raste svijest o brizi i odgovornosti jednih prema drugima. Raste i umnaža se zajedništvo i kolektivna društvena svijest.

B Kako motivirati zaposlenike?

Sve što nas pokreće prema nekom cilju je motivacija. Ona je glavni razlog dobrih ili loših rezultata u obavljanju poslovnih zadataka.

Ljudi su različiti, imaju različite želje i potrebe. Kod nekih je to osjećaj dobro obavljenog posla, kod nekih plaća, a motiv mogu biti i dobri odnosi s kolegama na poslu. Većinu zapravo motivira sve od navedenog.

Važno je pristupiti svakom zaposleniku individualno i utvrditi što se može poboljšati kako bi zaposlenik bio zadovoljan, a radna atmosfera još bolja. Kada su ljudi u fokusu, to se prepoznaje, vrednuje i nagrađuje lojalnošću. Belupo ima tu sreću da zaposlenici, prema istraživanjima o zadovoljstvu orga-

I LJUDI SU RAZLIČITI, IMAJU RAZLIČITE ŽELJE I POTREBE. KOD NEKIH JE TO OSJEĆAJ DOBRO OBAVLJENOG POSLA, KOD NEKIH PLAĆA, A MOTIV MOGU BITI I DOBRI ODNOSSI S KOLEGAMA NA POSLU. VEĆINU ZAPRAVO MOTIVIRA SVE OD NAVEDENOOG

razumjeti doživljaj zaposlenika koji mjesecima ne dolaze na svoje radno mjesto. Važno je pratiti te osluškivati njihove temeljne ljudske potrebe kao što su potreba za svrhom, pripadanjem, priznanjem, ravnotežom te povjerenjem u ljude i organizaciju. Osjećaj da se privatni život spaja s poslovnim i da ga je više nemoguće odvojiti, jer je ured postao dom, a dom je postao ured, nije rijedak i upravo zato osmišljavanje programa i osnaživanje ljudi imaju za cilj jačanje korporativne kolektivne otpornosti te u konačnici jačanje tjelesnog i mentalnog zdravlja zaposlenika.

B Kako se zaposlenici snalaze u smart worku i e-learningu, a poslodavac u praćenju i mjerenu učinkovitosti na daljinu te pripremama za povratak u ured?

Belupo posluje na 18 tržišta, pri čemu trećina zaposlenika ne radi u sjedištu kompanije, pa su koncepti smart worka i e-learninga već dulje vrijeme utkani u kulturu organizacije. U vremenu kada je izravan ljudski kontakt ograničen pokazali smo zavidnu razinu povezanosti, transparentnosti, ali i otpornosti.

Smart working koncept počiva na dobroj organizaciji, povjerenju i prilagodbi. Primjena

Kako kod rada na radnom mjestu, tako i kod rada od kuće, poslodavac je primjenom općih načela prevencije i općih pravila zaštite na radu obvezan radniku omogućiti sigurno obavljanje posla te jednakе uvjete rada kao i onima koji rade na radnom mjestu. Pritom je važno napomenuti da Belupo participira u režijskim troškovima zaposlenika koji rade od kuće, s iznosom od 7,90 kuna po danu. Poboljšanjem epidemiološke situacije za prepostaviti je da će se značajniji broj zaposlenika vratiti na posao. Kako danas, tako i tada važnu će ulogu tada imati stručnjaci zaštite na radu, koji će nastaviti svakodnevno provjeravati pridržavaju li se radnici propisanih mjera te će provoditi češće unutarnje nadzore.

B Hoće li tvrtka zahtijevati potvrdu o cijepljenju od zaposlenika kad bude omogućeno cijepljenje?

Ne donese li država Zakon o obveznom cijepljenju protiv COVID-a za sve ili za neke skupine građana, poslodavci nemaju pravo nametati obvezu cijepljenja, jer bi to bilo ograničavanje temeljnog prava izbora i bilo bi protuustavno.

Svima nam je cilj vratiti poslovnu aktivnost na normalnu razinu. Pritom poštivanje epi-

BELUPO OD OSTALIH KOMPANIJA RAZLIKUJE WORK-LIFE BALANCE FILOZOFIJA. SOCIJALNO SMO OSJETLJIVI I OSVIJEŠTENA KOMPANIJA, KOJA ZAPOSLENICIMA JAMČI POTICAJNO RADNO OKRUŽENJE, ČIJA JE PRIMJENA VIDLJIVA KROZ KONTINUIRANO ULAGANJE U EDUKACIJE ZAPOSLENIKA, MOGUĆNOST PROMJENE RADNOG MJESTA INTERNIM NATJEČAJIMA, MENTORIRANJEM PRIPRAVNIKA I STRUKTURIRANIM PLANOM PRIPRAVNIŠTVATE KARIJERNIM NAPREDOVANJEM

nizacijskom klimom u kompaniji, osjećaju veliku lojalnost prema tvrtki u kojoj rade i s kojom žive. Ova je ključna vrijednost duboko utkana u našu korporativnu kulturu.

B Na kakve bi benefite mogli i trebali računati uspješni zaposlenici, oni čiji je radni entuzijazam zarazan kao u volontera?

Zarazni entuzijazam imaju mnogi naši zaposlenici. On je izravno povezan uz intrizičnu motivaciju i dobru organizacijsku kulturu, koja promiče ključne vrijednosti: kreativnost i inovativnost, povjerenje, strast, izvrsnost, lojalnost i zadovoljstvo.

Belupo od ostalih kompanija razlikuje work-life balance filozofija. Socijalno smo osjetljiva i osviještena kompanija, koja zaposlenicima jamči poticajno radno okruženje, čija je primjena vidljiva kroz kontinuirano ulaganje u edukacije zaposlenika, mogućnost promjene radnog mjesto internim natječajima, mentoriranjem pripravnika i strukturiranim planom pripravništva te karijernim napredovanjem. Kod nas su, također, materijalna prava zaposlenika (Božićnica, Uskrsnica, regres, jubilarne nagrade, pomoći u slučaju smrti člana obitelj, naknada troškova prijevoza, topli obrok....) zaštićena kolektivnim ugovorom.

Svi naši zaposlenici imaju policu dodatnog dobrovoljnog osiguranja, koji plaća kompanija. Naše roditelje imaju pravo na 10.000,00 kuna za svako novorođenče. S ovom smo praksom započeli prije punih 16 godina i bili smo prva tvrtka u Hrvatskoj koja je promicala pronatalitetnu politiku. Punih pola stoljeća od osnutka Belupo potvrđuje da je tu s ljudima i za ljudе.

Prof. dr. sc. JASMINA LOVRIĆ, DEKANICA FARMACEUTSKO-BIOKEMIJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Pravi je trenutak za modernizaciju i posjedovanje naših zgrada

Izvanredna profesorica dr. sc. Jasmina Lovrić nova je dekanica Farmaceutsko-biohemiskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Izvanredna je profesorica na Zavodu za farmaceutsku tehnologiju i sudjeluje u nastavi na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju farmacije, i to na predmetima Farmaceutika, Biofarmacija s farmakokinetikom, Inovativni farmaceutski oblici te Biopharmaceuticals. K tome, predaje i na poslijediplomskom doktorskom studiju te

POTRES U ZAGREBU SAMO JE DO KRAJA RAZOTKRIJE SVE PROBLEME NAŠIH ZGRADA. ZA OBNAVLJANJE STARIH ZGRADA ULOŽIT će SE GOLEMA SREDSTVA, ALI ĆE TO I DALJE OSTATI PROSTORI KOJI NEĆE BITI U SKLADU S POTREBAMA FUNKCIONIRANJA FAKULTETA U REALNOM VREMENU MODERNIZACIJE VISOKOG OBRAZOVANJA TE JAČANJA SURADNJE FARMACEUTSKE INDUSTRIJE I AKADEMSKE ZAJEDNICE

poslijediplomskim specijalističkim studijima. Jasmina Lovrić izradila je svoj doktorski rad na Sveučilištu McGill u Montrealu, a na poslijedoktorskom usavršavanju boravila je u Trstu na International Centre for Genetic Engineering and Biotechnology, u grupi profesora Maura Giacca u Laboratoriju za molekularnu medicinu.

Nova dekanica Farmaceutsko-biohemiskog fakulteta prof. Lovrić za Glasilo Belupa govori, među ostalim, o svojim prioritetima vezano za unapređenje funkciranja Fakulteta kao i o značenju suradnje s industrijom.

B Prvoga listopada prošle godine preuzeли ste dužnost dekanice Farmaceutsko-biohemiskog fakulteta. Do tada ste u dva mandata, dakle od listopada 2016., bili prodekanica za znanost i istraživanje. Je li vas iznenadilo povjerenje koje vam je ukazano izborom za dekanicu? Kako ste to doživjeli? Tijekom prodekanskog mandata dobro sam surađivala s kolegama i upravo na temelju tih iskustava odlučila sam prihvatići časnu i odgovornu funkciju dekana. Osjećala sam da imam podršku, ali nisam očekiva-

KOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

a realizaciju projekta nove FETE na lokaciji Zmajevac

KROZ PROJEKT PHARMA 5.0, FINANCIRAN IZ EUROPSKOG SOCIJALNOG FONDA, FAKULTET RAZVIJA STUDIJ FARMACIJE NA ENGLESKOM JEZIKU ŠTO ĆE OMOGUĆITI DOLAZAK STRANIH STUDENTA, ALI I SUDJELOVANJE STRANIH NASTAVNIKA, NAŠIH PARTNERA U ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKIM PROJEKTIMA, U NASTAVI NAŠEG STUDIJSKOG PROGRAMA

la podršku tako velikog broja članova Fakultetskog vijeća. Bila sam počašćena velikom podrškom, ali osjećaj odgovornosti time je bio još veći. Izbori za dekana provedeni su u svibnju 2020. i već tada su bili jasni problemi s kojima će se novi dekan i tim prodekan morati nositi.

B Dobro poznajete sve probleme kao i, naravno, dobre strane Fakulteta. No koji su vaši prioritetni planovi kad je riječ o stručnom i organizacijskom unaprjeđenju rada? Prioritetni plan je transformacija Fakulteta u modernu visokoškolsku ustanovu konkurentnu na međunarodnoj razini. S tim ciljem neophodno je osvremeniti relevantne poslovne procese, ojačati međunarodnu suradnju te privući strane studente na naš Fakultet.

Naš posao zahtijeva opsežnu administraciju u svim segmentima. Fakultet sada pređano radi na automatizaciji procesa, maksimalnom uvođenju bespapirnog poslovanja i potvrđivanja dokumenata. Razvijamo posebno programsko rješenje za izvedbene planove i evidenciju nastave, a čime će se omogućiti lakši i brži pristup podacima, bolja iskorištenost vremena te veća produktivnost.

Nadalje, Fakultet kroz projekt Pharma5.0, koji se financira iz Europskog socijalnog fonda, razvija studij farmacije na engleskom jeziku što će omogućiti dolazak stranih studenta, ali i sudjelovanje stranih nastavnika, naših partnera u znanstveno-istraživačkim projektima, u nastavi našeg studijskog programa. Uvođenje studija na engleskom jeziku na drugim fakultetima u Republici Hrvatskoj pozitivno je utjecalo na kvalitetu i studija na hrvatskom jeziku pa pozitivan učinak očekujemo i kod nas.

B Zgrada Fakulteta stradala je potresu. Kako su teška oštećenja, kakav je plan obnove i kako uopće funkcionirate u tim otežanim uvjetima?

Fakultet djeluje na četiri različite lokacije i svi prostori su oštećeni u potresu. Ponajviše su stradale zgrada u Schrottovoj i Kovačićevoj ulici. U prostorima u Schrottovoj nastava se neće odvijati sve do potpune obnove zgrade. U središnjoj zgradi Fakulteta, u Kovačićevoj, u potresu se urušio velik broj pregradnih zidova. Većina pregradnih zidova morala se ukloniti, a dio osigurati od dal-

njeg urušavanja. No potres u Zagrebu samo je do kraja razotkrio sve probleme naših zgrada. Fakultet već dugi niz godina djeluje u prostorima/zgradama koje nije moguće prilagoditi zahtjevima unaprjeđenih studijskih programa, nove opreme i ljudskim kapacitetima. Za obnavljanje starih zgrada sada će se uložiti ogromna sredstva, a to će i dalje biti prostori koji neće biti u skladu s potrebama funkcioniranja Fakulteta u realnom vremenu modernizacije visokog obrazovanja kao i jačanja suradnje farmaceutske industrije i akademске zajednice.

Mišljenja sam da je sada pravi trenutak realizacije projekta nove zgrade Fakulteta. Već dugi niz godina Fakultet provodi aktivnosti rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na lokaciji Zmajevac. Fakultet ima idejno rješenje izgradnje zgrade na Zmajevcu i sljedeći korak je ishođenje lokacijske dozvole. Po ishođenju lokacijske dozvole, Fakultet se može natjecati za sredstva EU fondova za izradu cijelokupne dokumentacije te izgradnju zgrade. Iskreno se nadamo da će u ovoj finansijskoj omotnici od 2021. do 2027. u Republici Hrvatskoj biti uključeno i finančiranje unaprjeđenja infrastrukture visokoobrazovnih institucija. Podrška industrijskih partnera bit će ključna za realizaciju tog kapitalnog projekta Fakulteta.

Fakultet trenutno provodi projekt FarmInova financiran sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj iz finansijske omotnice

2014. – 2020. Tim projektom značajno će se unaprijediti znanstveno-istraživačka infrastruktura te ojačati znanstveno-istraživački i inovacijski kapaciteti Fakulteta. Naši industrijski partneri podržali su nas u projektnoj prijavi te je Fakultetu odobrena investicija od skoro 35 milijuna kuna. Projekt trenutno provodimo "u tišini" odnosno provodimo postupke javne nabave znanstveno-istraživačke opreme. Nažalost, prostori u koji će biti smještena oprema stradali su u potresu, ali već je pri završetku njihova obnova. U okviru projekta osnovat će se Centar za translacijska istraživanja i inovacije u farmaciji, a rezultati projekta bit će za nekoliko mjeseci predstavljeni na konferenciji.

B Sobzirom na pandemijske okolnosti i epidemiološke mjere, kako se odvija nastava odnosno fakultetska predavanja, vježbe, ispit?

U prvom redu vodeći računa o sigurnosti i zdravlju studenata i djelatnika Fakulteta, a s ciljem osiguranja visoke kvalitete naših studija, nastava se na Fakultetu izvodi u mješovitom obliku. Predavanja i seminari održavaju se na daljinu, u sinkronom ili asinkronom obliku ovisno o specifičnostima pojedinog predmeta. Vježbe se većinom održavaju u obliku kontakata u malim skupinama, sukladno epidemiološkim preporukama. Za izvođenje nastave na daljinu, na raspolaganju nam je veći broj sustava (Merlin, Microsoft Teams, Zoom). Ispiti se

O aferi seksualnog uzinemiravanja na zagrebačkom Sveučilištu

● Zagrebačko sveučilište posljednjih tjedana potresa afera seksualnog uzinemiravanja studentica na nekim fakultetima. Kakav je vaš pogled na tu aferu?

Prijava spolnog uzinemiravanja, zlostavljanja te kršenja načela ravnopravnosti spolova rezultira prepoznavanjem nepoželjnih ponašanja u našim radnim i životnim sredinama. Prva prijava potiče i ostale žrtve na suprotstavljanje i prijavu nepoželjnog ponašanja. Time učimo nove generacije da se takva ponašanja ne smiju tolerirati. Problem, naravno, nije karakterističan samo za Sveučilište u Zagrebu niti samo za naše društvo.

Fakultet se obratio pravobraniteljici za ravnopravnost spolova za pomoć, imenovao Povjerenstvo za zaprimanje pritužbi u slučajevima zlostavljanja, kršenja načela ravnopravnosti spolova i povezanih oblika diskriminacije i uzinemiravanja te uspostavio sigurnosni kanal za podnošenje prijava. Svakako ćemo uskoro organizirati edukaciju za naše djelatnike i studente o načinu profesionalnog ophođenja među kolegama i kolegicama odnosno prema studenticama i studentima te o relevantnim propisima i antidiskriminacijskim jamstvima koja iz njih proizlaze. Samo zajedničkim djelovanjem možemo mijenjati neželjenu i neprihvatljivu svakodnevnicu.

većinom provode na "klasični" kontaktni način. Moguće je održavanje i ispita na daljinu, ali tada je obavezno, uz pisani, provoditi i usmeni ispit.

B Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, jedini je fakultet i vodeća znanstveno-istraživačka institucija u Republici Hrvatskoj koja obrazuje farmaceutske i medicinsko-biokemijske stručnjake. Jeste li zadovoljni s njihovom ulogom, s njihovim statusom u zdravstvenom sustavu, posebno magistara farmacije?

Trenutno imamo jasan primjer nezamjenjivosti magistara farmacije i magistra medicinske biokemije u borbi s pandemijom COVID-19. Naši studenti odnosno diplomirani stručnjaci djeluju na prvoj crti obrane, od ljekarni, testiranja na COVID, skrbi o pacijentima kroz bolničke ljekarne, pa sve do sudjelovanja u postupcima odobravanja cjepiva. Uistinu smo ponosni na predani rad svih magistara farmacije i medicinske biokemije. Nadalje, ljekarnici mogu dati veliki doprinos u procjepljivanju protiv bolesti COVID-19 i Fakultet je žurno ove akademске godine uveo kao izborni predmet Cijepljenje u ljekarničkoj praksi. U revidiranom studijskom programu taj predmet postaje obavezni predmet. Ljekarnici će tako, ako dođe do promjene zakonskog okvira, biti spremni za preuzimanje te odgovornosti posebice u slučajevima preopterećenosti zdravstvenog sustava.

PROVODI SE PROJEKT FARMINOVAKOJIM ĆE SE ZNAČAJNO UNAPRIJEDITI ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKA INFRASTRUKTURATE OJAČATI ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI I INOVACIJSKI KAPACITETI FAKULTETA. NAŠI INDUSTRIJSKI PARTNERI PODRŽALI SU NAS U PROJEKTNOJ PRIJAVI TE JE FAKULTETU ODOBRENA INVESTICIJA OD SKORO 35 MILIJUNA KUNA

B Koliko znam, mladi stručnjaci koji izlaze s vašeg Fakulteta nemaju problema na tržištu rada sa zapošljavanjem.

Fakultet obrazuje dvije deficitarne struke u RH i na zahtjev Ministarstva zdravstva povečali smo 2017. godine upisne kvote do najvećeg kapaciteta prostora u kojima djelujemo. Mladi stručnjaci koji izlaze s Fakulteta uistinu brzo pronalaze posao u struci. Međutim, potrebe tržišta rada, potrebe zdravstvenog sustava te društva u cjelini se mijenjaju, a u skladu s tim potrebno je mijenjati i studijske programe. Fakultet s tim ciljem provodi projekt "Primjena HKO-a u unaprjeđenju studijskih programa u području farmacije i medicinske biokemije (PharmMedQ)", financiran sredstvima Europskog socijalnog fon-

da. Partneri u provedbi projekta su nam izvoditelji studija farmacije sa Sveučilišta u Splitu, Medicinski fakultet i Kemijsko-tehnološki fakultet te Institut za razvoj obrazovanja. Potrebe tržišta rada analiziramo zajedno s industrijskim partnerima, predstvincima ljekarni, veledrogerija i HALMED-a.

B Farmaceutsko-biokemijski fakultet je među malobrojnim fakultetima koji su jako dobro povezani s industrijom, u vašem slučaju je to, naravno, farmaceutska industrija. U čemu se najviše očituje ta suradnja i zašto je ona važna?

Fakultet će po realizaciji projekta Farmnova, opremanjem Fakulteta sofisticiranim znanstveno-istraživačkom opremom za istraživanje i razvoj lijekova, biti još re-

levantniji partner farmaceutskoj industriji. Projektom je predviđena i izrada strateškog plana suradnje s gospodarstvom, a čiji temelj će biti detaljna analiza kapaciteta Fakulteta te potreba farmaceutske industrije u Republici Hrvatskoj i šire.

Suradnja s industrijom trenutno se očituje kroz veći broj projekata u sektoru istraživanja, razvoja i inovacija u okviru Europskih strukturnih investicijskih fondova. Ta je suradnja važna jer nama omogućava sudjelovanje u rješavanju realnih problema i na temelju toga kontinuirano osvremenjivanje nastave. Industriji su, pak, korisna naša znanja o tehnologijama na kojima radimo i desetima godina prije nego što postanu zanimljive industriji. Primjer toga je razvoj lijekova koji se temelje na različitim nano-sustavima, a što su teme svih doktorskih radova na Zavodu za farmaceutsku tehnologiju posljednjih 15-ak godina pa i više. Na osnovi tih znanja očekujemo još snažniju suradnju s industrijskim partnerima u nadolazećem razdoblju. Upravo se cjepiva Pfizer-BioNTech-a te Moderne protiv bolesti COVID-19 temelje na lipidnim nanočesticama.

**NAKON KRATKE VELJAČE I DUGE GODINE U KOJOJ SE
BORIMO S KORONAVIRUSOM OD PRVOG SLUČAJA DO DANAS,
POČETKOM OŽUKA OČEKUJE SE NOVO POPUŠTANJE MJERA**

POČELA JE DRUGA FAZ

Županija po županija, grad po grad i krenula je druga faza cijepljenja u Hrvatskoj. Podsjetimo, na početku je cijepljenje podijeljeno u tri faze. Nakon zdravstvenih djelatnika, korisnika domova i djelatnika u sustavu socijalne skrbi, došao je red na kronične bolesnike, rizične skupine i one starije od 65 godina. Treću fazu čini šira populacija. Procjenjuje se da je u drugoj skupini oko 1 300 000 ljudi. Iako su i ministar zdravstva i predsjednik Vlade najavljavali da je plan do kraja ožujka cijepiti milijun ljudi, zbog kašnjenja isporuke cjepiva taj plan, već sad je jasno, neće biti realiziran. Dugo se najavljivalo masovnije cijepljenje, pa je krajem veljače započelo u Zagrebu. Najprije je počelo na punktovima u domovima zdravlja, ali su tu u pomoć priskočili Nastavni zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar" i Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Gotovo tisuću ljudi cijepljeno je u jednom danu u velikoj dvorani, točnije na punktu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Zbog velikog odaziva građana Zagreba, stručnjacima su u cijepljenju pomogli i voditeljica Službe za promicanje zdravlja Sanja Musić Milanović te ravnatelj Krunoslav Capak. Prije nego je počeo cijepiti građane, pojasnio je: "Kao što vidite, krećemo s drugom fazom cijepljenja. Još jučer su liječnici obiteljske medicine počeli s cijepljenjem, neki u ordinacijama, a neki na punktovima. Ovo je jedan doprinos tome da pokažemo što možemo i kako ćemo organizirati cijepljenje kad budu veće količine cjepiva. Ovako je najbolje, da uspijemo potrošiti svoje cjepivo koje nam dođe u tom tjednu. Želimo kontinuirano cijepiti građane, naročito one koje imaju teške rizike.", dodao je ravnatelj HZJZ Krunoslav Capak. Na veliki punkt u Zagrebu stigao je i ministar zdravstva Vili Beroš. I njega i ravnatelja HZJZ-a dočekala je nepregledna kolona građana koji su u redu čekali svoje cjepivo. Među njima manhom stariji od 90 godina i kronični bolesnici. Ministar zdravstva je pak komentirao punkt na kojem je počelo masovnije cijepljenje. "Zahvaljujem HZJZ-u na naporima da organiziraju ovakve masovne punktove, da budu spremni i da do početka ljeta procijepimo više od 50 % naše populacije. Da bi-

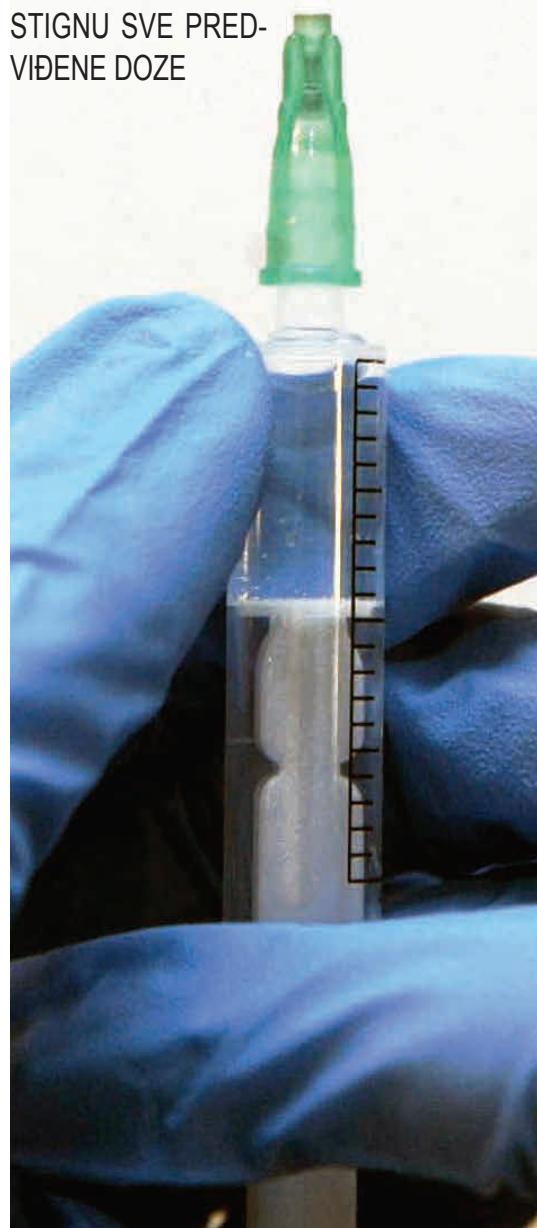
smo izbjegli buduće nepravilnosti, HZJZ je izdao dodatna pojašnjenja cijepiteljima, to se tiče i viškova cjepiva. Masovna cijepljenja olakšavaju i to.", rekao je ministar zdravstva Vili Beroš.

U gradu Zagrebu, u kojem je najviše građana iz svake od predviđenih faza cijepljenja, ukupno je 19 punktova. Na njima cijepi oko 400 timova liječnika obiteljske medicine. Pacijenti dolaze redoslijedom kojim su naručeni, a svaki put mora biti spremna i back up lista ako se netko ne pojavi na zakazanom terminu. Plan je procijepiti u tjedan dana oko 16 000 ljudi, ako stigne i Modernino cjepivo koje kasni s isporukom. Najavljenja je već i treća faza aktivnosti u kojem će masovno cijepljenje biti organizirano u dva paviljona na Zagrebačkom velesajmu, a ni sportske dvorane nisu isključene. To su prizori kakve smo do sad gledali primjerice u Republici Srbiji, koja je šesta zemlja u svijetu po procijepljenosti. Naime, dosad su cijepili milijun i 100 tisuća ljudi. Na beogradskom velesajmu na dan cijepe i do 6 i pol tisuća ljudi.

Cijepljenje preko reda

Ne postoji cijepljenje preko reda kad red ne postoji. Otprilike takva izjava mogla se sve češće čuti u javnosti nakon što su brojni slučajevi cijepljenja preko reda neugodno iznenadili javnost. Mogli bismo to nazvati afera "da se ne bací". U trenutku kada kronični bolesnici nisu došli na red po svoju dozu, kad se transplantirani pacijenti boje za svoje zdravlje, na red su došli oni koji su koronu preboljeli, njihovi supružnici, svi oni koji su imali povlaštenu informaciju da će biti viška cjepiva. Zbog svega toga ministar zatražio je da sve ustanove koje cijepe dostave izvješća i preispitaju je li bilo kršenja reda cijepljenja. Inspekcija Ministarstva zdravstva će postupati po svim prijavama, a imat će na raspolaganju i sve podatke iz registra koji bi im mogli biti korisni. Mnogi su tražili da registar cijepljenih zbog svega bude javno dostupan, na što je epidemiolog Bernard Kaić poručio da se radi o medicinskoj tajni i da nikada neće objaviti popis cijepljenih osoba. Zaključuje: "To nikada nećete dobiti od nas iz zdravstvenog

**ULAZIMO U PROLJEĆE S OPTIMIZMOM.
SREDINOM SVIBNJA
PROCJENJUJE SE
DA ĆE U HRVATSKOJ
BITI CIJEPLJENO MI-
LIJUN LJUDI, AKO
STIGNU SVE PRED-
VIĐENE DOZE**

ZA CIJEPLJENJA

STOŽER CIVILNE ZAŠTITE KOPRIVNIČKO – KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Na području županije potvrđeno 13 novih slučaja bolesti COVID-19

Stožer civilne zaštite Koprivničko-križevočke županije obavještava javnost kako je nakon preostalih pristiglih nalaza testiranih uzoraka na SARS – CoV-2 virus na području županije potvrđeno 13 novih slučaja bolesti COVID-19.

Na području županije trenutno je aktivno 56 slučajeva bolesti COVID-19, ozdravilo je šest osoba, a na bolničkom se liječenju nalazi 14 osoba. U OB Koprivnica preminala je jedna osoba pozitivna na koronavirus (1963. godište) koja je u kliničkoj anamnezi imala i druge bolesti.

Od početka pojave SARS – CoV-2 virusa na području županije, bolest COVID-19 je potvrđena kod 6070 osoba. Tijekom jučerašnjeg dana izuzeto je 49 uzorka sa sumnjom na SARS – CoV-2 virus, a od početka pandemije je testirano 21127 osoba.

Stožer civilne zaštite Koprivničko-križevočke županije i nadalje apelira na građane da se pridržavaju svih epidemioloških mjera prevencije i zdravstvenih uputa kako bi se smanjilo širenje SARS – CoV-2 virusa. Samo odgovornim ponašanjem možemo zaštитiti vlastito zdravlje i zdravlje sugrađana.

sustava, kao što nikada nećete dobiti ni podatke iz registra za HIV ili registra zaraznih bolesti". Gotovo pedeset dana nakon što je cijepljenje započelo u cijeloj Europskoj uniji, u Hrvatskoj je zbog cijepljenja preko

Jedan od njih je pregovarati direktno s Rusima i u trenutku odobrenja imati spremne doze s kojima možemo početi cijepiti. Drugi scenarij, koji nije realan, a o njemu se pričalo je interventni uvoz. Hrvatski zavod za javno zdravstvo bi ga trebao zatražiti, a ako je podnesena dokumentacija u redu – može se i početi cijepiti. U tom slučaju država odgovara za sve, jer odobrenje od Europske agencije nije stiglo. Da je to opcija kojoj se neće Hrvatska prikloniti u šumi informacija i izjava sve je bilo jasno tek kad je predsjednik Vlade RH Andrej Plenković poručio: "Kada neko cijepivo ili lijek odobri EMA, za njegovu kvalitet ili eventualne nuspojave odgovara proizvođač, a ako su lijekovi bez certifikata, onda odgovara država". Rusija je cijepila tek nešto više od 3 milijuna ljudi, pa je predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen od Rusije tražila da objasni zbog čega različitim državama nude milijune doza Sputnika V dok još uvijek nisu adekvatno procijepili vlastitu populaciju, što je rusko veleposlanstvo nazvalo politizacijom. Sputnik V je tako postao osim medicinskog i političko pitanje.

AstraZeneca i stariji od 65 godina

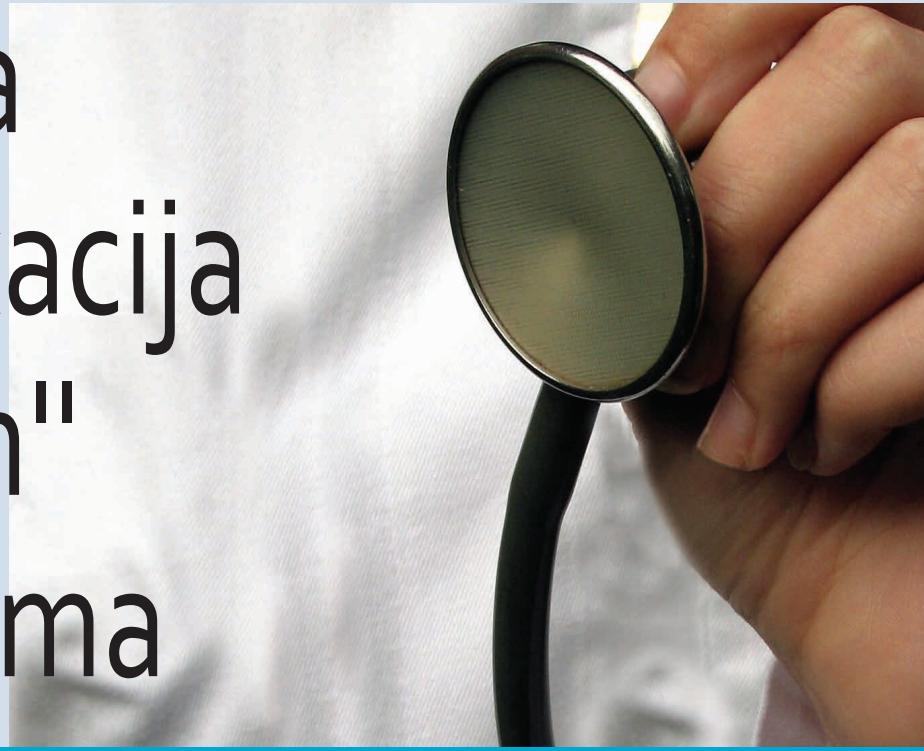
Već smo rekli da su na red u drugoj fazi stigli stariji od 65 i kronični bolesnici. Iako se spominjalo da će se moći birati cijepivo na punktu, teško je birati kad izbora nema. Najviše je AstraZeneca ili tzv. oksfordskog cijepiva za koje su neke države u Europi preporučile da se ne koristi za starije od 65 godina. U Hrvatskoj su se na noge digle udruge umirovljenika, ali je bilo i gradova gdje su liječnici odbijali cijepiti starije s tim cijepivom. Da nema razloga za zabrinutost, nekoliko puta su govorili članovi Stožera civilne zaštite RH koji već punu godinu dana izjavljivaju javnost i donose odluke o mjerama koje su na snazi.

Na temelju dostupnih podataka o kliničkim ispitivanjima cijepiva protiv COVID-19 koja su registrirana u Hrvatskoj nema razloga donositi preporuku za cijepljenje koja bi se razlikovala od indikacija koje je odobrila Europska agencija za lijekove, tj. donja dobna granica za primjenu ovog cijepiva je 18 godina, a gornje dobne granice nema. Problem s dobnom granicom nastao je zbog malog broja ispitanika oboljelih u starijim dobnim skupinama, no u nekoliko navrata svjetski, ali i hrvatski stručnjaci uvjерavaju da nema mjesta panici. Nakon kratke veljače i duge godine u kojoj se borimo s koronavirusom od prvog slučaja do danas, početkom ožujka očekuje se novo popuštanje mjera. Ulazimo u proljeće s optimizmom. Sredinom svibnja procjenjuje se da će u Hrvatskoj biti cijepljeno milijun ljudi, ako stignu sve predviđene doze.

Sputnik V u Hrvatskoj?

Od cijepiva koje Zapad ne želi da cijepiva koje bismo ipak, samo da možemo. Ukratko to je priča o Sputniku V – ruskom cijepivu. Hrvatska se predbilježila za 5,6 milijuna doza cijepiva i to najviše AstraZenecu, zatim Pfizeru, Moderne i cijepiva Johnson & Johnson koje još uвijek čeka odobrenje EMA-e. U trenutku kada Europska unija nastupa kao jedno, prva država članica koja se odvojila od te europske obitelji je Mađarska. Mađari su dobili doze Sputnika V. Pitanje koje se postavljalo je i može li isto učiniti Hrvatska. Razgovaralo se o nekoliko scenarija.

Uspješna komunikacija s "teškim" pacijentima

POD POJMOM "TEŠKA OSOBA" PODRAZUMIJEVAMO ZAPRAVO TEŠKE KOMUNIKATORE. UGLAVNOM SE RADI O DOBRIM LJUDIMA KOJI NE ŽELE NIKOME ZLO, ALI NAM UZROKUJU POTEŠKOĆE

Piše: Ivan Barešić, mr. pharm, MBA, pomoćnik ravnateljice Ljekarni Deltis pharm

Općepoznata fraza kaže kako je komunikacija ključ uspjeha. Čini se pomalo paradoksalnim kako živimo u vremenu u kojem su tehničke mogućnosti toliko razvijene da našu poruku nikad nije bilo lakše prenijeti, dok je istovremeno sve teže biti siguran u to hoće li se poruka ispravno shvatiti. U svakodnevnom radu s pacijentima događaju se situacije koje su u najmanju ruku izazovne. Kako se najčešće odvijaju na terenu zdravstvenog djelatnika, očekuje se kako će upravo zdravstveni djelatnik potencijalno konfliktne situacije uspješno razriješiti na obostrano zadovoljstvo. Međutim, pozitivan ishod puno je teže pronaći ako nam je sugovornik "teška" osoba. Nedavno je sud u Kaliforniji odlučivao u sporu u kojem je pacijent tužio ljekarnu jer je iz ljekarne otjeran zbog navodno "teškog/problematičnog" ponašanja. Živimo u vremenu kad su komunikacijske pogreške postale utužive i upravo zato je važno o ovoj temi razgovarati jer osim nepotrebног gubitka vremena i živaca može nas stajati i novca.

Pod pojmom "teška osoba" podrazumijevamo zapravo teške komunikatore. To je subjektivan pojam, koji opisuje osobe koje kod sugovornika izazivaju negativne osjećaje. Uglavnom se radi o dobrom ljudima koji ne žele nikome zlo, ali nam uzrokuju

poteškoće. Neki jednostavno nisu svjesni svog učinka na sugovornika, dok jedan dio njih svjesno i namjerno izazivaju nepotrebne razdore, komplikacije i ponajviše stres. Sigurno je kako smo se u životu susreli s "teškim osobama". Važno je osvestiti kako smo sigurno i sami nekad nekome bili jedna od "teških osoba". Govoreći o ovoj vrsti nepoželjnog ponašanja kroz životni i radni vijek najčešće se srećemo s ponašanjem koje možemo okarakterizirati kao narcisoidno, ljutito, brbljavo, gundavo, hipohondrično, pehističko, zabrinuto, eksplozivno, nepouzdano, depresivno i sl.

S obzirom na prisutne razlike, tajni recept za pristup rješavanju takvih situacija još uvijek nije otkriven. Ipak, životno iskustvo i znanost nudi nekoliko zlatnih savjeta koji mogu pomoći u preuzimanju kontrole nad razgovorom i sprječavanju escalacije sukoba.

Aktivno slušati (bez prekidanja)

Pacijent koji ima problem uglavnom želi da ga se čuje. Najčešće te probleme slušamo svakodnevno i stoga postoji rizik da ih prekinemo usred rečenice jer smo i o problemu i o njegovu (ne)rješavaju sve već čuli nebrojeno mnogo puta. Izazov je u tom trenutku ostati smiren i dopustiti pacijentu da se izrazi do kraja. Naše preuranjeno uskakanje može situaciju zakomplikirati i uništiti sav trud kojeg smo uložili ranije. Aktivno sluša-

nje pacijentu govoru koliko nam je zapravo stalo da se problem riješi.

Koristite iste riječi i pokažite empatičnost

Tek kad smo sigurni kako je pacijent izgovorio ono što je želio možemo odgovoriti. Neki priručnici savjetuju da u ovom trenutku zamolimo sugovornika za riječ. Idealno bi bilo parafrazirati njegove riječi kako bi potvrdili koliko smo dobro shvatili. Npr. "Žao mi je što se tako osjećate/mislite. Ako sam dobro shvatio/la muči Vas... Možemo li zajedno pokušati pronaći rješenje." ili "Bio/bila bih jednakо ljut(a)/zabrinut(a) da se nekom članu moje obitelji dogodilo to što ste Vi iskusili." i sl. Empatičnost nam može pomoći u boljem razumijevanju sugovornika: možda je upravo dobio kaznu za parkiranje, možda je nekog nedavno izgubio, možda ne razumije u potpunosti što mu se događa ili jednostavno ima loš dan. Razumjeti misli, osjećaje i stanje druge osobe vještina je koja zahtijeva predanost, ali nas dugoročno obogaćuje i čini boljim ljudima.

Osigurati koliku-toliku privatnost

Takvi razgovori mogu uključivati i povisene tonove. Cijela situacija kod ostalih klijenata i djelatnika koji se zateknu u tom trenutku u ljekarni može izazvati nelagodu. Osiguranjem privatnosti stvara se i svojevrsna sigurna zona u kojoj se potiče otvoreni razgovor.

Ostati miran

Puno lakše reći nego učiniti. Ako tijekom nekog sukoba nitko od sugovornika nije smiren, to može rezultirati samo cijelim nizom novih problema. S druge strane, ako mi zadržimo hladnu glavu i cijela situacija će se ranije ohladiti. Možda iznutra i "izgaramo od muke", ali bilo bi pametno to sakriti: neka naš govor tijela i izraz lica budu odraz mira. Lakše ćemo se sami smiriti ako prepostavimo kako nitko ne misli loše, ako se suzdržimo od predrasuda, duboko udahnemo i uzmemos trenutak za suošjećanje.

Priznati pogrešku

Kad smo smireno saslušali pacijenta i uspješno identificirali problem, važno je priznati pogrešku, izraziti žaljenje i ispričati se. Pacijentu će često biti dovoljno čuti kako nam je žao zbog svega. S ispričavanjem ne treba pretjerivati: dovoljno je to u razgovoru iskreno reći jednom, maksimalno dva puta. Često se dogodi kako nitko od članova našeg tima nije kriv za pacijentov problem. U takvim situacijama poželjno se poslužiti trikom kojeg koriste političari kad bježe od odgovornosti: nikad ne optužujemo pacijenta, koristimo neutralne riječi da sumiramo nesporazum i pri tome nikog ne okriviljujemo.

Ponudite opcije

Uvijek postoji neko rješenje koje pacijentu možemo ponuditi. Tu do izražaja dolazi naše iskustvo u radu, a pacijentu se pokazuje koliko nam je doista stalo da njegov problem bude riješen. Studije pokazuju kako nakon što im se ponudi nekoliko opcija klijentovo povjerenje u nas postaje veće nego što je bilo prije nastanka problema.

Opraštajte brzo

Ako smo se držali svih navedenih koraka najčešće će se pacijent iz teškog komunikatora pretvoriti u ugodnog sugovornika. Bit će im drago da smo ih pokušali razumjeti i pomogli im u rješavanju onog što ih muči. U ovim trenucima trebamo se nasmiješiti i oprostiti: pacijentu na takav način iskazujemo poštovanje i pokazujemo vlastit zrelost. Događaju se situacije u kojima upute, priručnici ili iskustvo bude od male pomoći. Ako primjetimo kako se problem samo pogoršava i ne možemo ga uspješno riješiti slobodno zatražimo pomoć od kolega ili nadređene osobe. Ponekad i dizanje problema na viši nivo pacijentu govoriti kako ga se shvaća ozbiljno što može pomoći u lakšem saniranju eventualne štete. Ključ je u tome da se od traženja rješenja, a time i od čovjeka, nikad ne odustane.

IZ KOPRIVNIČKE BOLNICE

30 posto manje dijagnostičko terapijskih postupaka u 2020. godini

U 2020. GODINI VIDLJIVO JE SMANJENJE PRVIH JEDNOSTAVNIH PREGLEDA DOKTORA MEDICINE SPECIJALISTA/SUBSPECIJALISTA ZA 15.239, ODNOSNO ZA 36,37 % U ODNOSU NA 2019. GODINU

Mediji već tjednima pišu kako je na razini Republike Hrvatske, uspoređujući podatke o dijagnozama, medicinskim intervencijama i terapijama za 2019. i 2020. godinu, a koji se vrlo lako mogu pronaći na središnjem zdravstveno-informacijskom portalu Republike Hrvatske CEZIH, vidljiv velik minus održanih raznih vrsta bolničkih usluga u 2020. godini, što smo s obzirom na prošlo-godišnju situaciju svi zapravo mogli slutiti, znati. Godina je to u kojoj je COVID-19, ali i druge epidemiološke mjere vrlo značajno utjecale na dostupnost bolničkih usluga, što znači da su hrvatski pacijenti u 2020. u puno manjoj mjeri posjećivali liječnike, a samim time i koristili usluge, dijagnoza terapija i medicinskih intervencija.

Kakva je situacija u Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" u Koprivnici te koliko su u našoj, koprivničkoj bolnici u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, smanjeni dijagnostički i terapijski postupci, odnosno koliko je manje održanih kemoterapija, radioterapija, zahvata i drugih pregleda objasnili su nam iz Uprave Bolnice.

– U Općoj bolnici "Dr. Tomislav Bardek" Koprivnica 2020. godine ostvareno je 30,41 % (237.326) dijagnostičko terapijskih postupaka (DTP) manje u odnosu na 2019. godinu.

U 2020. godini vidljivo je smanjenje prvih jednostavnih pregleda doktora medicine specijalista/subspecijalista za 15.239, odnosno za 36,37 % u odnosu na 2019. godinu. Kontrolnih jednostavnih pregleda doktora medicine specijalista/subspecijalista manje je za 34,91 % (20.527) u odnosu na 2019. godinu.

Smanjenje u 2020. godini bilježi i radilište Ultrazvuka i to za 9.979 postupaka, odnosno za 35,39 %, dok je učinak Magnetske rezonance (MR) u 2020. godini veći za 406 postupaka, odnosno za 11,47 % u odnosu na 2019. godinu. Radiološka dijagnostika bilježi smanjenje broja postupaka u 2020. godini za 15.028, odnosno za 30,23 %.

Laboratorijske dijagnostike također je u 2020. godini manje za 21,47 % (52.726) u odnosu na 2019. godinu.

Broj kemoterapija je u 2020. godini manji za 601, odnosno za 17,21 %. Operativni postupci (mali postupci u djelatnostima jednodnevne kirurgije i veliki operativni postupci) u 2020. godini bilježe smanjenje od 23,52 % (1.637) u odnosu na 2019. godinu – stoji u priopćenju.

Svi navedeni podaci izravna su posljedica globalne pandemije COVID-19 svijetu i Republici Hrvatskoj, kažu u koprivničkoj bolnici.

DR. IVO BELAN

Cijepiti se ili se ne cijepiti? Pa, razumljivo, cijepiti se!

ZAR MOŽEMO ZAMISLITI DA BI SE VODEĆI ZNANSTVENI UMOVI POIGRAVALI SA ZDRAVLJEM LJUDSKE RASE?

Što je to cijepljenje, vakcinacija? To je jednostavan, siguran i efikasan način zaštite od opasnih bolesti, prije nego što čovjek dođe u kontakt s oboljenjem. Cjepiva koriste i naše prirodne obrambene snage, čine imunološki sustav jačim i tako postajemo otporni prema specifičnim infekcijama.

Što se tiče cjepiva za prevenciju današnje bolesti COVID-19, zastrašujućeg oboljenja koji odnosi milijune života, koja smo nestrpljivo očekivali i koja su konačno na raspolaganju, najveći znanstveni autoriteti tvrde da su sigurna i u visokom postotku djelotvorna. Pa onda, tko smo mi da im ne vjerujemo? Zar možemo uopće zamisliti da bi se ti znanstveni umovi pojgrali sa zdravljem ljudske rase? Današnja cjepiva su rezultat njihova mukotrpnog i ustajnjog rada.

Dakle, cjepiva protiv koronavirusa su sigurna, a moguće nuspojave (crvenilo na mjestu uboda, bolnost, vrućica, umor) su obično blage i prolazne. Ozbiljnije nuspojave su moguće, ali su ekstremno rijetke. Bez sumnje, cjepiva se permanentno kontroliraju na sigurnost.

Sva službeno odobrena cjepiva prethodno su vrlo strogo testirana kroz sve faze kliničkih pokusa. Nemojmo smetnuti s uma – daleko je vjerojatnije da će nam zdravlje biti ozbiljno narušeno od bolesti koje cjepivo prevenira, nego od samog cjepiva! Na primjer, tetanus može uzrokovati ekstremnu bol, mišićne bolove i krvne ugruške; ospice mogu uzrokovati encefalitis (upalu mozga) i sljepoću; zatim mnoge bolesti, koje cjepivo vrlo lako sprječava, mogu rezultirati i smrću. Koristi od cijepljenja u velikoj mjeri pretežu nad rizicima. Mnogo više oboljenja i smrtnih slučajeva pojavilo bi se da nema cjepiva.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) procjenjuje da cijepljenja (vakcinacije) spase između 2 i 3 milijuna života svake godine. Dva glavna razloga koja upućuju

da se moramo cijepiti su, prvi, da zaštitimo sebe i, drugi, da zaštitimo one oko nas.

Jedno od pitanja koje se sve češće javlja u javnosti je, da li osobe, koje su već preboljele COVID-19 ipak trebaju biti cijepljene? Da, trebaju biti cijepljene, bez obzira što su već imale infekciju. Međutim, svaki onaj koji trenutačno boluje, koji je inficiran, treba pričekati s cijepljenjem dok se ne riješi bolesti i nakon što zadovolji kriterije prekida izolacije. Budući da su ponovne infekcije s virusom rijetke, ali moguće, osobe koje preboljele infekciju, neka pričekaju protek od 90 dana da bi se cijepili, i u suglasnost svoga liječnika.

Cijepljenje protiv gripe spriječit će da obolite od gripe, međutim, budući da postoji mogućnost da se istovremeno inficirate s COVID-19, ta procijepljenost protiv gripe, sačuvat će vas od potencijalno težeg oblike bolesti COVID-19. To znači da je cijepiti se protiv gripe važnije nego ikad.

Sve priznate službene regulatorne agencije u svijetu odobrile su ova prva cjepiva za primjenu na ljudima. Potvridle su ih kao sigurno i djelotvorno dugoročno rješenje pandemije. Cjepiva su se pokazala i do 95 posto efikasna u prevenciji zaraze, nakon dvije doze, bez ozbiljne zabrinutosti što se tiče njihove sigurnosti.

Nažalost, u javnosti se mjestimično i povremeno, kod nekih ljudi, pojavljuju određene sumnje, nepovjerenje u cjepivo. Antivakseri, koji su protiv svih cjepiva, u ofenzivi su. Jedan od faktora koje ističu te nevjerne Tome, je i sumnja u finansijske

motive industrije – proizvođača cjepiva. Puno toga je na kocki.

Djelotvorno i sigurno cjepivo, koje zauzavlja pandemiju i ponovo nas čini sposobnim da ponovno nastavimo prekinutu društvenu, edukativnu i ekonomsku aktivnost, poboljšat će javno mišljenje i stavove pojedinaca prema znanosti i povećati javno prihvaćanje cjepiva.

Znanstvenici i voditelji javnog zdravstva trebaju pristupiti tom pitanju nepovjerenja u cjepivo vrlo ozbiljno, umjesto da ga zanemaruju. Nedavno ispitivanje javnosti u Engleskoj, pokazuje da više od trećine Engleza ima određene sumnje o cjepivu. Cjepiva nisu samo naša najbolja nada koja proizlazi iz pandemije koronavirusom. Ona su temeljni alat da se svatko od nas zaštići od brojnih zaraznih bolesti, koje se mogu prevenirati i koje prijete čovječanstvu.

Svjetska zdravstvena organizacija smješta to oklijevanje ljudi, kad su u pitanju cjepiva, među top 10 prijetnji globalnom zdravlju. Sve do sada pronađena cjepiva zaštićuju milijarde ljudi u svijetu. Cjepiva su u potpunosti istrijebila zastrašujuće bolesti, poput velikih boginja, dovele svijet blizu eliminiranja i drugih bolesti, kao što je dječja paraliza (polio). Komuniciranje sigurnosti i efikasnosti cjepiva vodećih ljudi u znanosti, ima kritičnu važnost. Povjerenje u autoritete značajan je faktor. Javne osobe, političari, predstavnici lokalnih zajednica, celebrity, trebaju se javno cijepiti. Izjave pouzdanih ljudi moraju se koristiti u cilju poboljšanja stava i povjerenja javnosti. Ako tražite razne informacije online putem, budite sigurni da pretražujete, konzultirate samo pouzdane izvore.

Danas možemo slobodno tvrditi da posjedujemo cjepivo koje ne samo da je sigurno, efikasno i koje nam je na raspolaganju nego da imamo cjepivo kojemu možemo i vjerovati.

Akcija širenja takvog mišljenja i stava treba početi odmah.

Bol - neugodno osjetno i emocionalno iskustvo

CILJ PRIMJENE LIJEKOVA JE UKLANJANJE ILI UBLAŽAVANJE BOLI KAKO BI SE POBOLJŠALA KVALITETA ŽIVOTA

Piše: Tatjana Vučelić, mag. pharm.

Bol je subjektivno, neugodno, osjetno i emocionalno iskustvo koje nastaje kao posljedica prijetećeg ili nastalog oštećenja tijiva. Pojam boli je fenomen koji se spominje u svim kulturama od postanka čovjeka pa sve do danas. Bol je najčešći simptom bolesti koji dovodi većinu bolesnika liječniku. Možemo reći da je bol alarmantan simptom koji upozorava na već nastalo ili neko moguće oštećenje u organizmu i u tom je slučaju korisna. Međutim, bol treba liječiti i ne treba je pustiti da se pojača i iscrpljuje organizam.

Liječenje boli definirano je kao temeljno ljudsko pravo jer bol ozbiljno narušava kvalitetu života. Osim toga, može utjecati na pokretljivost i produktivnost te može uzrokovati psihičke i socijalne smetnje. Bez li-

ječnika možemo liječiti akutne kratkotrajne boli kao što su glavobolja, zubobolja, dismenoreja (bolna mjesecnica) i blaže mišićno-koštane boli. Samoliječenje boli traje 2 do 3 dana, a ako bol traje dulje, svakako treba potražiti liječničku pomoć. Bol se može osjećati kao tupa bol, žarenje, pečenje, lagana neugoda, jaka neugoda, oštra bol, probadajuća bol, grčevi.

Ljudi trpe od mnogih različitih boli. Neke od glavnih vrsta uključuju neuropatsku bol, bol nakon kirurškog zahvata, bol zbog raka i bol koja se odnosi na psihološke poremećaje.

Najčešća podjela boli prema trajanju je na akutnu i kroničnu bol, a prema intenzitetu na blagu, umjerenu i jaku bol.

Također bol možemo podijeliti na:

- nociceptivnu bol – akutna (udarac, operacija i sl.);, kronična (fibromijalgija, osteo-

artritis, bol od karcinoma i sl.)

- neuropatsku bol – nastaje prilikom štetnog utjecaja na živčana vlakna s poremećajem osjeta – dodir, hladnoća, toplina itd....

- psihogeni bol – mentalna bolest pretodi napadu boli, a uz bol je tu i psihogene komponente.

Bol treba ukloniti ili umanjiti koliko god je moguće, a utvrđivanje uzroka prvi je korak u njezinu otklanjanju. Cilj primjene lijekova je uklanjanje ili ublažavanje boli kako bi se poboljšala kvaliteta života. Za to je potrebno izabrati odgovarajući lijek te ga pravilno i pravodobno primijeniti. Prema podacima iz različitih studija i svakodnevne medicinske prakse, više od 95 posto boli može se ukloniti ako se pravilno i na vrijeme liječi.

promo

NEOFEN neo-forte 400 mg filmom obložene tablete – Neofen nove poboljšane formulacije

NEOFEN neo-forte je bezreceptni lijek koji pripada farmakoterapijskoj skupini: Priravci s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem, nesteroidni protuupalni i antireumatski lijekovi (ATC oznaka: M01AE01), sadrži 400 mg ibuprofena, a dolazi u novom farmaceutskom obliku KAPLETE.

Prednost tog farmaceutskog oblika je u tome da je oblikom, veličinom i masom prilagođen lakšem gutanju te je pogodan za osjetljivu populaciju koja ima problema s gutanjem. NEOFEN neo-forte formuliran je tako da ne sadrži laktozu te je posebno pogodan za pacijente koji imaju intoleranciju na laktozu. Također, prednost ove nove formulacije je da ne sadrži škrob ni boje u ovojnici.

Terapijske indikacije

Lijek je namijenjen za primjenu u odraslih bolesnika i adolescenata starijih od 12 godina (tjelesne mase veće od 40 kg) za kratkotrajno simptomatsko liječenje:

- blage do umjerene boli poput glavobolje (uključujući migrenu), neuralgije, zubobolje, boli u leđima, mišićima i zglobovima i menstrualne boli

– snižavanje povišene tjelesne temperaturе te ublažavanje bolova i tegoba uslijed obične prehlade i gripe.

Farmakološka svojstva

Farmakodinamička svojstva

Mehanizam djelovanja:

Ibuprofen je nesteroidni antireumatski lijek (NSAR), derivat propionske kiseline s analgetskim, protuupalnim i antipiretskim učincima. Za terapijske se učinke ibuprofena vjeruje da su rezultat njegovog inhibitorskog učinka na enzim ciklooksigenazu, što rezultira značajnim smanjenjem sinteze prostaglandina. Ta svojstva omogućuju simptomatsko ublažavanje upale, boli i vrućice. Nadalje, ibuprofen reverzibilno inhibira agregaciju trombocita.

Doziranje

Odrasli i adolescenti stariji od 12 godina i tjelesne mase iznad 40 kg:

1 tableta (400 mg) u pojedinačnoj dozi, do tri puta na dan s razmakom između doza od 4 do 6 sati.

Najveća pojedinačna doza za odrasle i adolescente ne smije biti veća od 400 mg

ibuprofena. Za odrasle i adolescente, ukupna dnevna doza od 1200 mg ne smije se premašiti u bilo kojem 24-satnom razdoblju.

Trajanje primjene

Odrasli: Ako se kod odraslih ovaj lijek mora primjenjivati dulje od 5 dana u slučaju boli ili dulje od 3 dana u slučaju vrućice, ili ako se simptomi ne povuku ili pogoršaju, bolesnika treba savjetovati da se obrati liječniku.

Djeca starija od 12 godina: Ako je u djece starije od 12 godina, uključujući i adolescente, lijek potrebno uzimati dulje od 3 dana, odnosno ako se simptomi pogoršaju, potrebno je zatražiti savjet liječnika.

Lijek dolazi u pakiranju 20 (2 x 10) tableta u PVC//Al blisteru, a izdaje se bez recepta, u ljekarni.

Prije uporabe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svojeg liječnika ili ljekarnika.

Više od petine globalne populacije možda će čekati cjepivo protiv bolesti COVID-19 do 2022.

AKO BI SVAKI PROIZVOĐAČ CJEPIVA RACIONALNO ISKORISTIO SVOJE MOGUĆNOSTI, DO KRAJA OVE GODINE UKUPNO PROJICIRANI PROIZVODNI KAPACITET BIO BI 5,96 MILIJARDI DOZA

Mnogi ljudi možda neće primiti cjepivo protiv bolesti COVID-19 do 2022. godine. Nedavno istraživanje pokazuje da više od petine globalne populacije, uglavnom u zemljama s niskim i srednjim životnim standardom, možda će čekati do 2022. kako bi primili cjepivo. To znači da cjepivo protiv bolesti COVID-19 može biti jednako toliko izazov za distribuciju kao što je bio izazov njegova razvoja. Loše su prognoze oko distribucije usprkos procjenama koje govore da je oko 68 posto svjetskog stanovništva (3,7 milijardi odraslih osoba) voljno primiti cjepivo, bilo kojeg proizvođača.

Do sredine studenoga 2020. nekoliko je zemalja primilo ukupno 7,48 milijardi doza cjepiva (od 13 proizvođača). Skoro više od polovice tih doza (51 posto) bile su određene za zemlje u kojima stanovništvo ima visoke prihode i koje predstavljaju samo 14 posto svjetske populacije.

Autori spomenutog ispitivanja ističu da siromašnije i srednje razvijene zemlje, na koje otpada više od 85 posto svjetskog stanovništva, mogu dobiti samo ostatak, ali i to će ovisiti o tome kako će visoko razvijene zemlje podijeliti ono što dobiju i o tome da će SAD i Rusija sudjelovati u globalno koordiniranim naporima.

Eksperti kažu da, ako bi svaki proizvođač cjepiva racionalno iskoristio svoje mogućnosti, do kraja ove godine ukupno bi proji-

cirani proizvodni kapacitet bio 5,96 milijardi doza. Zanimljivo, jedna grupa eksperata izjavila je da čak kad bi svi proizvođači cjepiva uspjeli postići maksimum svog proizvođačkog kapaciteta, barem petini svjetske populacije cjepivo ne bi bilo dostupno do 2022.

Sve to pruža uvid u "kako su razvijene zemlje, s visokim dohotkom, osigurale sebi buduće nabave cjepiva protiv bolesti COVID-19", dok je ostatku svijeta pristup cjepivu nesiguran.

Nacionalne vlade i proizvođači trebali bi pružiti toliko potrebna jamstva za pravednu raspodjelu cjepiva, većom transparentnošću i odgovornošću u dogоворима.

Veličina ciljane populacije, predviđene za cijepljenje, značajno se razlikuje u odnosu na geografske regije. Pojava obolijevanja i odbijanja cijepljenja utječe i na smanjenje naručivanja cjepiva. Procjenjuje se da oko 68 posto globalne populacije (3,7 milijardi odraslih osoba) ipak želi primiti cjepivo.

Autori raznih istraživanja smatraju da njihovi nalazi "pružaju temelj za globalnu, regionalnu i nacionalnu prioritizaciju i raspodjelu cjepiva". Razvoj današnje situacije pokazuje na značajnu kompleksnost proizvodnje, kupnje i distribucije cjepiva. Također, pokazuju i na mogućnosti kojima će se ipak zadovoljiti globalne potrebe i istovremenu ravнопravnost među nacijama i populacijama.

Velik interes liječnika za dijabetičko stopalo

Piše: Miroslav Pavlović, dr. med. vet., MBA

Doc. dr. sc. Gorana Mirošević, dr. med., specijalist interne medicine, subspec. endokrinologije i dijabetologije, zaposlena u Zavodu za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma "Mladen Sekso" u KBC-u "Sestre milosrdnice" u Zagrebu, održala je webinar "Dijabetičko stopalo", koji se mogao pogledati na Belupovoj digitalnoj platformi od 21. do 28. siječnja.

Sam webinar izazvao je velik interes liječnika, a pogledalo ga je više od 300 liječnika različitih specijalnosti, kao i mnogo zainteresiranih pojedinaca unutar različitih službi Belupa.

Šećerna bolest jest najčešća endokrinološka bolest, "tiha" pandemija od koje boluje sve više ljudi, u svjetskim razmjerima, neovisno o dobi, spolu, podrijetlu... Procjenjuje se da u Hrvatskoj ima oko 400.000 dijabetičara od kojih dobar dio nije ni dijagnosticiran. Svakako, šećerna bolest dolazi i kao danak današnjem "modernom" načinu života koji karakteriziraju, između ostalog, nepravilna prehrana, manjak fizičkog

Piše: Ivana Jambrek, dipl. kem. ing., rukovoditeljica Zaštite okoliša

Inspekcija zaštite okoliša u okviru svojih nadležnosti obavlja inspekcijski nadzor

pravnih i fizičkih osoba nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka, Zakona o održivom gospodarenju otpadom te propisa donesenih na temelju tih zakona, kojima se reguliraju opća pitanja zaštite okoliša, zaštita zraka te postupanje s opasnim i neopasnim otpadom. Na temelju tih propisa inspekcija nadzire provođenje mjera iz akata procjene utjecaja na okoliš i objedinjenih uvjeta zaštite okoliša te poduzima mjere radi uklanjanja mogućih štetnih posljedica na okoliš zbog izvanrednih događaja te postupanje s tvarima koji oštećuju ozonski sloj. Sredinom veljače u Belupu je viša inspektorica zaštite okoliša provela inspekcijski nadzor iz zaštite okoliša. Ta vrsta nadzora provodi se jednom godišnje na temelju Zakona o Državnom inspektoratu i Zakona o zaštiti okoliša. Navedeni inspekcijski nadzor obavljen je nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka, Zakona o održivom gospodarenju otpadom te propisa donesenih na temelju tih zakona. Predmet nadzora

čnika za webinar na temu dijabetičkog stopala

WEBINAR POGLEDALO VIŠE OD 300 LIJEČNIKA RAZLIČITIH SPECIJALNOSTI, KAO I MNOGO ZAINTERESIRANIH POJEDINACA UNUTAR RAZLIČITIH SLUŽBI BELUPA

kretanja, sveprisutni stres, suvišak tjelesne mase i dr. rizični čimbenici.

Općenito, šećerna bolest se u nas kasno otkriva, što ima za posljedicu slabije prognoze liječenja, razvoj težih komplikacija i smanjenu kvalitetu života kao i kraći životni vijek bolesnika. Budući da je riječ o kroničnoj bolesti bitno je dijagnostiku i liječenje poduzeti čim prije, upravo s ciljem mijenjanja ili barem usporavanja tijeka bolesti.

Neregulirana šećerna bolest, između ost-

log, vrlo često dovodi i do promjena na krvnim žilama i živcima zbog čega dolazi i do razvoja dijabetičkog stopala. Dijabetičko stopalo je jedna od najčešćih komplikacija šećerne bolesti i jedan od najčešćih razloga za amputaciju udova.

Doc. Mirošević u webinaru je prikazala nastanak i razvoj dijabetičkog stopala, od početnih stadija i smanjenog osjeta bola i pritiska u stopalima do pojave natisaka (kalusa) na mjestima pritisaka, koji mogu dovesti do oštećenja kože, mekog potkožnog tkiva, a s vremenom i zglobova i kosti. Posljedica svega skupa, s vremenom, deformacija je stopala i može dovesti do amputacije.

Također, detaljno je opisala i pregled stopala u dijabetičara, prevenciju razvoja dijabetičkog stopala, svakodnevnu njega stopala te naglasila potrebu za edukacijom bolesnika koju provodi liječnik odnosno medicin-

ska sestra. Obrazložila je i racionalni pristup terapiji kao i metode liječenja ovisno o stupnju težine komplikacija.

Ovaj webinar dio je digitalne transformacije Marketinga Tržišta RH kojim je predviđena izrada stručnih predavanja i radionica namijenjenih ponajprije liječnicima obiteljske/opće medicine, ali i drugim srodnim specijalnostima. Svakim webinarom primjećujemo sve veći interes ciljne publike, što nam potvrđuje da pomno birane teme predstavljene sadržajnim, aktualnim, raznovrsnim te edukativnim predavanjima, neovisno o mediju i načinu na koji se komuniciraju, pružaju kvalitetnu pomoć u svakodnevnom kliničkom radu i nalaze put do onih kojima su namijenjene. Kontinuitet tog projekta ne bi bio moguć bez vrsnih predavača i provjerenih kliničara iz naših vodećih bolnica koji nesebično dijele svoje znanje i šire dobru kliničku praksu.

Inspekcijski nadzor iz zaštite okoliša

PONOSNA SAM NA SVOJ TIM VRLO VRIJEDNIH I MARLJIVIH LJUDI KOJI SU VELIKIM DIJELOM PRIDONIJELI POZITIVNOM ISHODU NADZORA, JER NIJE ZABILJEŽENA NIJEDNA POVREDA PROPISA

bio je utvrđivanje usklađenosti propisanih obveza vezanih za hlapive organske spojeve, sustav praćenja emisija u zrak iz tehnoloških i energetskih ispusta, studija utjecaja na okoliš, registar onečišćenja okoliša, zaštita klime, kontrolirane tvar i fluorirani staklenički plinovi, postupanje s otpadom, opasne tvari na lokaciji te ostale stvari po dužnosti. Kao društveno odgovorna kompanija koja veliko značenje pridaje zaštiti okoliša, tvrtka Belupo putem službe Zaštite okoliša kontinuirano i vrlo ažurno prati promjene zakonske regulative iz područja zaštite okoliša te ih odmah implementira u svoje procese. S obzirom na to da nadležni inspektor prilikom najave inspekcijskog nadzora traži određenu dokumentaciju na uvid prije samog nadzora, a budući da se dio dokumentacije odnosi na područje rada drugih sektora i službi, u suradnji s odgovornim osobama pojedinog sektora u kompaniji pripremamo tražene dokumente te ih šalje inspektorima na uvid.

Svaki inspekcijski nadzor predstavlja određeni dodatni angažman, ali budući da kontinuirano pratimo i radimo sukladno propisima, sama priprema nije toliko zahtjevana. Iznimno je važno prije nadzora proći svu dokumentaciju koja je predmet nadzora s

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Belupo je prepoznao da je kvaliteta okoliša ključna za zdravlje, gospodarstvo i dobrobit. Unatoč pandemiji koronavirusa, tvrtka Belupo je i tijekom 2020. godine nastavila njegovati ekološku osviještenost i očuvanje okoliša sa stalnim pozitivnim pomacima. Tvrtka se i nadalje kontinuirano trudila pronaći ekološki najprihvatljivija rješenja kojima se negativni utjecaj pojedinih procesa u najvećoj mogućoj mjeri svede na minimum.

ciljem utvrđivanja mogućih propusta ili nedostataka.

Vrlo sam sretna i ponosna na svoj tim vrlo vrijednih i marljivih ljudi koji su svojim radom, znanjem, voljom i upornošću velikim dijelom pridonijeli pozitivnom ishodu ovog nadzora, odnosno tomu da tijekom nadzora nije zabilježena nijedna povreda propisa. To nam je zaista jedno lijepo priznanje za sav onaj trud i znanje koje je uloženo tijekom cijele prošle, ali i prethodnih godina te poticaj da nastavimo raditi u istom smjeru. To je ujedno i jedno veliko priznanje i službi Zaštite okoliša i svim djelatnicima tvrtke Belupo. Vjerujem da će taj uspjeh biti dodatan poticaj svim djelatnicima Belupa da žive i rade vodeći se načelima zaštite okoliša. Čovjek svojim aktivnostima utječe na stanje okoliša zato moramo biti svjesni da je čist okoliš vrlo vrijedno bogatstvo koje ostavljamo budućim naraštajima. Stoga mislimo, stvarajmo i čuvajmo zeleno svaki dan u godini!

700 magistara farmacije na

Piše: Nikola Katana, mag. pharm., MBA

Malo je reći da su 2020. godina, a i početak 2021. godine po mnogočemu posebne. Nemogućnost organiziranja stručnih skupova "uživo" dovela je do procvata digitalnog načina komunikacije i edukacije, što se, naravno, vidi i u skupovima za lječnike i za magistre farmacije.

Upravo zbog nemogućnosti organiziranja klasičnih edukacija, prilagodili smo se novim trendovima te organizirali digitalni skup, webinar, pod nazivom "Belupov sat za bol" koji se održao u 2 termina, točnije 26. i 28. siječnja.

Kao što se iz samoga imena može zaključiti, webinar se bazirao na krovnoj temi koja je obrađivala područje boli te načinima nje na liječenja. Naglasak je bio na kombiniranim analgeticima, koji, uz pomoć novih spoznaja postaju sve dominantniji u liječenju akutne i kronične boli.

Webinar se sastojao od 2 predavanja. Prvo predavanje održala je prim. dr. sc. Ksenija Makar-Aušperger, specijalistica kliničke farmakologije iz KBC-a Zagreb. Primarija nas je sjajno uvela u temu boli te napravila presjek svih na tržištu dostupnih kombini-

KOMBINIRANI ANALGETICI, POPUT BELUPOVA NEOFENA COMBO, UZ POMOĆ NOVIH SPOZNAJA POSTAJU SVE DOMINANTNIJI U LIJEČENJU AKUTNE I KRONIČNE BOLI

ranih analgetika, i iz OTC segmenta i iz segmenta lijekova na recept. Još jednom smo se podsjetili svih prednosti i maha pojedinih aktivnih tvari te na probleme koji se mogu javiti u korištenju neadekvatnih i neracionalnih kombinacija pri liječenju boli.

Kao jedna od najučinkovitijih i najracionalnijih kombinacija istaknuta je fiksna kombinacija ibuprofena u dozi od 200 mg i paracetamola u dozi od 500 mg, koju je prvi u Hrvatskoj na tržište stavio Belupo, pod zaštićenim imenom Neofen Combo. Radi se o moćnoj kombinaciji dviju vrlo dobro poznatih aktivnih tvari, koje zbog sinergističkog učinka te efekta tzv. multimodalne analgezije djeluje jače, brže i duže od bilo koje komponente pojedinačno, što je potvrđeno u brojim studijama i ispitivanjima.

Naglašeno je da se 2 NSAR lijeka ne bi trebala nikada kombinirati jer se ne dobiva bo-

jni učinak dok je mogućnost nuspojava veća. Isto tako naglašeno je da su najbolje kombinacije analgetika različitim mehanizama djelovanja, što Neofen Combo upravo i jest. Bilo je riječi i o popularnim kombinacijama analgetika iz područja receptnih lijekova s naglaskom na kombinaciju tramadola i paracetamola, kao što je primjerice Belupov Zaracet. Prim. Makar-Aušperger skrenula je pozornost i na potencijalno opasnost od razvoja ovisnosti kod OTC preparata koji sadrže kodein.

Nakon iznimno zanimljivog predavanja prim. Makar-Aušperger, došlo je na red predavanje magistre Tene Tarade, mag. pharm., univ. mag. pharm., iz Gradske lekarne Zagreb.

Za razliku od prvog predavanja, gdje smo više razgovarali o rezultatima studija i istraživanja te o prednostima i nedostatcima pojedinih molekula, u ovom predavanju

Digitalna transformacija i zaštita podat

BELUPOIMA VRLO UREĐEN SUSTAV INFORMATIČKE SIGURNOSTI GDJE SU JASNO PROPISANA PONAŠANJA PRIRADU NA RAČUNALU, A OSIM TOGA CIJELA JE INFRASTRUKTURA POD BUDNIM OKOM NAŠIH INFORMATIČKIH STRUČNJAKA

Piše: Ivan Brckan, univ. spec. crim., savjetnik za informacijsku sigurnost i imenovani službenik za zaštitu osobnih podataka

Globalna pandemija COVID-19, osim rizika po zdravlje ljudi, nametnula je i potpuno novi način života i ponašanja u društvu. Obiteljski domovi mnogima su preko noći postali uredi za rad na daljinu. Današnja tehnološka i digitalna dostignuća uvelike su pomogla u nastavku mnogih poslovnih i inih procesa važnih za daljnji život i opstojnost velikih korporacija i manjih tvrtki.

Međutim, ta ista tehnološka dostignuća istodobno su i prijetnja za privatnost, sto-

"Belupoju satu za bol"

izašli smo "na teren" te kroz mnogobrojne prikaze stvarnih slučajeva iz svakodnevnog rada u ljekarni upoznali kako teorija iz prvog predavanja funkcioniра u praksi. Lijepo je bilo za vidjeti kako magistri farmacije, razumijevanjem struke, ali i razumijevanjem potreba svojih pacijenata, mnogobrojnim stručnim pitanjima dolaze do optimalne terapije za njih. Jednako tako, često ih valja usmjeriti prema boljem rješenju, savjetovati ih, promjeniti neke uhodane navike, što naravno nije uvijek lako i uz veliko stručno znanje, zahtjeva i zavidne komunikacijske vještine.

Posebno veseli što smo prikazom tih slučajeva još jednom dobili potvrdu onoga što smo slušali u prvom dijelu, a to je da su kombinacije analgetika iznimno dobro prihvati i magistri farmacije i pacijenti.

Iznimno smo ponosni što je čak 700 magistara farmacije poslušalo naš webinar, što ga čini dosad najposjećenijim webinarom u organizaciji Marketinga. To je ujedno brojka koja nas obvezuje da i u budućim aktivnostima ostanemo okrenuti struci, obrađujući zanimljive teme uz podršku renomiranih predavača.

Ibuprofen + paracetamol

- **Jedina racionalna** bezreceptna kombinacija NSAR + PARACETAMOL
- **Na tržištu kombinacija 200 mg ibuprofena/500 mg paracetamola**
- Indikacija: uglavnom akutni bol (blagi do umjereni)
- Migrena, glavobolja, Zubobolja, reumatski i mišićni bol, grlobolja, vrućica
- Menstrualni bolovi, simptomi prehlade i gripe

BELUPO
WEBINAR

LJEKARNIČKE PREPORUKE

- **KOMBINIRANI PRIPRAVAK: IBUPROFEN + PARACETAMOL (200 MG/500 MG)**
 - educirati gospodu o pravilnom načinu uzimanja lijeka
 - uzimati prema potrebi, u slučaju bolova
 - 1 - 2 tbl do 3 x dñ (max.dnevna doza 6tbl)
 - uzimati s hrana
 - ne kombinirati s drugim lijekovima protiv boleta
 - samolječenje smije trajati max. 3 dana; ukoliko simptomi ne prolaze ili se pogoršaju obavezno se javiti svome liječniku
- **LJEKARNIČKA INTERVENCIJA: ovisnost o benzodiazepinima**
 - liječenje nesanic benzodiazepinima treba biti što kraće, nikako ne smije biti dulje od 4 tjedna
 - preporuči da nesanicu pokuši rješiti s npr. nekim dodatkom prehrani, odnosno tradicionalnim biljnim pripravkom koji sadrži npr. valerijanu, matičnjak i/ili pasifloru

BELUPO
WEBINAR

taka u doba globalne pandemije

DANAŠNJA TEHNOLOŠKA I DIGITALNA DOSTIGNUĆA UVELIKE SU POMOGLA U NASTAVKU MNOGIH POSLOVNICH I INIH PROCESA VAŽNIH ZA DALJNJI ŽIVOT I OPSTOJNOST MNOGIH VELIKIH KORPORACIJA I MANJIH TVRTKI

ga su zahtjevi za zaštitom privatnosti i korištenjem tehnologija u tu svrhu, ključni za održavanje privatnosti.

Zahtjevi za zaštitom podataka

U današnje vrijeme zahtjevi za zaštitom podataka, dostupnošću, povjerljivošću i integritetom, odnosno upravljanje informacijskom sigurnošću, uz regulatorni okvir koji je postao sve određeniji u pitanju informacijske sigurnosti, postali su temeljni zahtjevi o kojima ovisi pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka.

U uvjetima pandemije i nužne potrebe za transformacijom poslovanja u novim okolnostima koje je u velikom broju zaposlenike "premjestilo" na rad od kuće, mnoge tvrtke

su postale vrlo ranjive na prijetnje s kojim je općenito opterećen internet.

Kompanije poput naše imaju vrlo uređen sustav Informatičke i Informacijske sigurnosti gdje su jasno propisana ponašanja pri radu na računalu i manipulacije dokumentacijom, a osim toga cijela je infrastruktura pod budnim okom naših informatičkih stručnjaka. Međutim, na izdvojenom mjestu rada, kako je ono i pravno definirano, sigurnost ovisi o razini zaštite interneta odnosno tzv. "kućne digitalne infrastrukture" i naravno ponašanje svakog pojedinca.

Zaštita osobnih podataka – odgovornost svakog pojedinca

U tom smislu prikladna zaštita informacija

uključujući i osobne podatke je i dalje najveći izazov s kojim se suočavaju pojedinci i tvrtke. Kako tehnologija sama po sebi može u isto vrijeme ugroziti i štititi privatnost, vrlo je važno kako se ona koristi. Na radu od kuće to je svakako povećani rizik jer se korištenje ne može nadzirati kao u umreženom i nadziranom sustavu pa je takvo korištenje i zaštita poslovnih informacija na odgovornosti svakog pojedinca.

Oni koji o tome vode računa mogu imati komparativnu prednost pred konkurenjom, odnosno veće povjerenje onih koji svoje podatke daju na raspolaganje takvim tvrtkama, u protivnom je to golemi rizik koji za sobom povlači i veliku potencijalnu materijalnu štetu.

PREDSTAVLJAMO - SEKTOR UPRAVLJANJE KVALITETOM

Važno je otvoreno misliti i imati ideje

SEKTOR UPRAVLJANJE KVALITETOM OVE GODINE OBILJEŽAVA 10. GODIŠNJCU POSTOJANJA. FORMIRAN JE U VELJAČI 2011. SPAJANJEM TADAŠNJEG SEKTORA OSIGURANJA KVALITETE I SLUŽBE ZA ODOBRAVANJE I UNAPREĐIVANJE KVALITETE PROIZVODA

Sektor Upravljanje kvalitetom ove godine obilježava 10. godišnjicu postojanja. Formiran je u veljači 2011. spajanjem tadašnjeg sektora Osiguranja kvalitete i Službe za odobravanje i unapređivanje kvalitete proizvoda.

– Sektor je organiziran u tri "kućice" koje se bave različitim aktivnostima, mada apsolutno povezanim, a isto tako povezanim s aktivnostima u svim ostalim cjelinama Belupa, direktno ili indirektno. Nikad ne mislim da je jedna cjelina važnija od druge. Belupo je kao organizam, dobro će funkcionirati jedino ako svi dijelovi funkcioniraju dobro i (ne manje važno) sinkronizirano, istaknuo je Igor Kalčić, direktor Upravljanja kvalitetom. Kvaliteta nije jeftina. U proizvode naše kompanije koji su dostupni na tržištu uloženo je mnogo truda. Iza svakog pakiranja stoji mnogo aktivnosti svih uključenih cjelina, puno dobro (ili nekad manje dobro) osmišljenih procesa, sustava, postupaka i edukacija. Cilj upravljanja kvalitetom je osigurati standardizaciju i dosljednost, kako u postupcima, tako u konačnici i u proizvodima koji će doći do naših potrošača. Iz navedenih razloga bitna je čvrsta i jaka cjelina koja će imati dovoljno znanja, entuzijazma i inicijative za planiranje, uspostavljanje, održavanje, kontrolu i poboljšanje procesa i sustava kvalitete unutar kompanije, rekao je direktor Kalčić.

S obzirom na to da Belupo proizvodi široku paletu različitih kategorija proizvoda, dužni smo naše sustave prilagoditi da udovoljavaju zahtjevima brojnih različitih standarda (GMP, ISO, HACCP...). Kako bi osigurali navedeno, potrebni su iskusni pojedinci koji su u tijeku s regulativom i standardima, prate izmjene i u stanju su pravovremeno predvidjeti njihov utjecaj na kompaniju. Zbog toga je sektor organiziran u nekoliko podjedinica od kojih je svaka zadužena za specifičnu tematiku.

Sektor je zadužen za nadzor nad brojnim sustavima – krovni sustav kvalitete što uključuje i ocjenu Uprave, interne i vanjske nadzore, sustav dokumentacije, godišnja izvješća, upravljanje promjenama, rizici, validacije i kvalifikacije, upravljanje odstupanjima, upravljanja prigovorima itd.

– Kako je djelatnost sektora vrlo raznolika, veliki je izazov pratiti takve heterogene sustave i procese, ali trudimo se da za pojedine zadatke budu zaduženi djelatnici kojima po znanju, iskustvu, ali i osobinama ličnosti pojedini sustav/proces najbolje odgovara – objašnjava Kalčić te dodaje kako ih u Sektoru trenutačno ima 18, od toga 14 VSS djelatnika. Većina djelatnika ima više od 5 godina radnog staža i samim time spada u iskusne zaposlenike koji su sposobni samostalno obavljati svoj posao te prepoznati područja za poboljšanja.

– To je iznimno važno za sektor Upravljanja kvalitetom jer smo mi krovna jedinica koja mora biti iniciator promjena i poboljšanja te voditi ostale cjeline u smislu kontinuiranog napretka u poslovnim procesima i stalnog praćenja izmjena smjernica kvalitete. U zadnjih nekoliko mjeseci iz sektora su u druge kompanije otišla 2 zaposlenika (jedan SSS i jedan VSS). Dakle od 20 što je bio maksimum možemo reći da je Belupo napustilo 10 % zaposlenika na nivou sektora UK što nas čini vrlo ranjivim. – govori direktor Kalčić te u nastavku objašnjava s kojim se sve izazovima susreću.

– S obzirom na to da je broj zaposlenika ipak limitiran, velik izazov je pravovremeno obaviti potrebne zadatke. Od zaposlenika ne tražim puno. Samo da sve bude gotovo na vrijeme i da bude napravljeno kako treba. Prava sitnica.

Vrlo je bitno kontinuirano praćenje različitih smjernica i pravila kojima se moramo prilagođavati u svakodnevnom radu i njihovo pra-

vovremeno uključivanje u krvotok, odnosno procese Belupa. Zaostajanje u bilo kojem pogledu čak i srednjoročno nije prihvatljiva opcija. Nekad je potrebno hitno se prilagoditi, a nekad za to ima više vremena. Dakle jedan od velikih izazova je predvidjeti mogućnost nastanka problema i poduzeti akcije da se on uopće ne pojavi kao problem, odnosno ono što zovemo preventivna aktivnost.

Koliko smo u tome uspješni – druga je stvar. Dakle, najveći izazov je osigurati učinkovito upravljanje integriranim sustavima – rekao nam je Igor Kalčić te pojasnio kako se promjenio način rada od kada se pojavio koronavirus.

– Iako je sigurno deplasirano ponavljati mante iz literature kako je svaka kriza istovremeno i prilika, ovdje se stvarno može reći da je to točno. Koronavirus je donio poremećaj u neke "ustaljene" procese i modele rada, donio je priliku da se oni preispitaju i modifciraju da bi bili efikasniji. Argumenti za nešto "da to tako radimo oduvijek" ili "da to tako radimo jer smo tako radili još u Ludbregu" sad su bili pregaženi s lakoćom, što u Belupu inače nije (uvijek) slučaj. Manjak ljudi na radnom mjestu generalno je donio napredak u korištenju različitih komunikacijskih platformi, jači razvoj edukacijskih modela putem webinara itd. Vidjeli smo da je u nekom trenutku postojala i mogućnost nedostatka određenih sirovina što su druge cjeline riješile na vrijeme i na odgovarajući način. I to pokazuje i potvrđuje tezu da nitko ne može danas funkcionirati kao jednostanični organizam (viruse itd. izuzimamo) nego samo kao cjelina možemo održati potrebne aktivnosti – kazao je te dodata kako, s druge strane, nedostatak osobnih kontakata kao što su redovni sastanci ipak smanjuje taj socijalni element direktnog kontaktaka i komunikacije što je u svakom slučaju negativan aspekt cijele situacije.

Koliko je, pak, teško i izazovno voditi sektor Upravljanja kvalitetom, direktor Igor Kalčić s lakoćom je odgovorio.

– Teško, izazovno, naporno – sve. Očekujete i dočekujete udarce sa svih strana. Važno je otvoreno razmišljati i imati ideje. Možda nekad lošije, a nekad bolje, ali treba ih biti jer jedino na taj način možemo ići dalje. Samo promjene su stalne, jer se mijenja svijet oko nas i mi zajedno s njime i ne smijemo stati. Kad to prihvatićemo, pola posla smo obavili.

Najveći mi je izazov zadovoljstvo što radim posao koji volim

RADOSNA SAM ŠTO BELUPO RASTE IZ DANA U DAN, IZ GODINE U GODINU I POSTAJE SVE PREPOZNATLJIVI U HRVATSKOJ I DILJEM SVIJETA, DA OSTVARUJE ZACRTANE POSLOVNE CILJEVE I U OVIM ZAHTJEVNIM VREMENIMA

tencijalnim projektima i odlukama TZP-a. Također, sudjelujem u izradi Vademecuma receptnih lijekova i praćenju novoregistriranih lijekova koje objavljuje Agencija za lijekove i drugo, u razgovoru je naglasila kolegica Tatjana Vučelić, mr. pharm.

Tekstovi za radijske emisije, stručne časopise i Glasilo Belupa

Moja ljubav prema pisanju potiče još iz srednjoškolskih dana, a Belupo je to prepoznao, te mi je kroz različite projekte u kojima sudjelujem omogućio da je obojam stručnom "notom". Tatjanino posebno zadovoljstvo u radu je pripremanje tekstova za radijske emisije "Zdravo budi uz Belupo!" – projekt koji još od 2011. godine ostvarujemo s Radio Suncem – Radiom Splitske županijske lige za borbu protiv raka, a koja se već godinama emitira u svakodnevним terminima. Također, izdvaja i dugogodišnji projekt s Radio Koprivnicom za koju priprema tekstove za istoimenu emisiju. To su edukativne emisije putem kojih naše slušatelje, odnosno široku publiku educiramo stručnim savjetima o prevenciji i održavanju zdravlja te zdravog načina života, a što se istovremeno poklapa i s našom misijom Belupa, dodala je Tatjana Vučelić, mr. pharm.

Stručni članci na korporativnim stranicama

U segmentu bezreceptnih proizvoda poslovi koje obavlja još su i pisanje stručnih članaka u kojima predstavljamo naše OTC proizvode na Belupovu portalu "Zdravo budi!" www.zdravobudi.hr, stručnim časopisima te Glasilu Belupa i Podravkinom listu. Također, priprema informacije o izlasku novih proizvoda za korporativne vijesti i podatke vezane za bezreceptni portfelj koji

su objavljeni na korporativnoj stranici www.belupo.hr, a prema potrebi i informacije o našim OTC proizvodima koji su objavljeni i na web-stranicama naših kupaca i poslovnih partnera.

Posljednje tri godine surađuje sa službom Prodaje prema kojoj koordinira aktivnosti vezane za marketinške Ugovore s ljekarnama te u tom dijelu kontaktira i s našim stručnim suradnicima na terenu, Pravnom službom i Financijama Belupa.

– Mogu reći da volim Belupo, da sam rasla uz Belupo, a posebno me raduju sjećanja na dane kada je Belupo stasao i pretvorio se u najveću i najmoderniju hrvatsku farmaceutsku kompaniju. Ponasna sam što sam dio nje, s oduševljenjem naglasila je kolegica Tatjana. Njen najveći izazov je zadovoljstvo što radi posao koji voli jer je ispunjava te joj svakodnevno dokazuje da su njeni nadređeni zadovoljni s posлом koji obavlja.

– Ovom prilikom zahvaljujem svim kolegama i kolegama iz Marketinga i Prodaje, Odnosa s javnošću, kao i drugim službama u kompaniji s kojima surađujem, na susretljivosti i suradnji, a posebno direktorici mag. pharm. Barbari Pejnović koja nam je velika podrška, sjajan primjer i poticaj u svakodnevnom radu, naglasila je Tatjana.

Radosna je što Belupo raste iz dana u dan, iz godine u godinu i postaje sve prepoznatljivi u Hrvatskoj i diljem svijeta, što uspijeva ostvarivati zacrtane poslovne ciljeve i u ovim zahtjevnim vremenima. To je još samo jedan dokaz kako svi zajedno maksimalnom odgovornošću i angažmanom možemo učiniti sve da Belupo bude još uspješniji, istaknula je Tatjana.

Tatjana svoje slobodno vrijeme voli provoditi u okruženju svojih najmilijih, a posebna su joj strast putovanja i volonterski rad.

Piše: Nataša Posavec, mag. posl. ved., dipl. ing. kem. tehn., direktorka Belupova predstavništva u Sloveniji, sa sjedištem u Ljubljani

Nataša Posavec, magistrica poslovnih ved. i diplomirana inženjerka kemijske tehnologije, a u srcu prodavač. Moje vrijednosti su poštenje, marljivost, iskrenost i ambicioznost, a prodaja je moja strast i svakodnevni izazov. Svoj poslovni put započela sam u Istraživanju i razvoju na Odjelu za stabilnost lijekova, a nakon nekoliko godina put me vodio do regulative, prodaje i marketinške. Prije sedam godina došla sam u Belupo Slovenija na kavu kod direktorice i nekoliko tjedana kasnije postala sam Belupovka. Belupo Slovenija predstavlja mi je nov izazov. U ambiciozno okruženje Belupa d.o.o. Slovenija donijela sam nov, svjež komercijalno-marketinški pristup prodaji lijekova na recept i bez recepta. Kao voditeljica prodaje Rx i OTC lijekova, dodatno sam konsolidirala i nadogradila svoje znanje i iskustvo na području upravljanja timom, marketinga, prodaje, regulative i financija.

Životni izazovi

Životne izazove uvijek doživljavam kao priliku za napredak. Bio mi je velik izazov preseliti se u Indiju kada je moj suprug preuzeo upravljanje indijskog farmaceutskog predstavništva. Odluka je bila teška, a život u okruženju s drugačijom kulturom i infrastrukturom nije bio nimalo lak. U takvim situacijama počnete razmišljati šire, druga-

"Prodaja je moja strast i svako

PROFESIONALNI ODNOŠI S VELETRGOVCIMA, LANCIMA JAVNIH LJEKARNI, PRIVATNIM LJEKARNAMA I LIJEĆNICIMA JAČAJU BELUPOVU POZICIJU MEĐU PROIZVOĐAČIMA GENERIČKIH LIJEKOVA

čije vidite i cijenite tko ste i što imate kod kuće. U to sam vrijeme na daljinu studirala na magistarskim studijama, smjer Međunarodno poslovanje. Nikada nisam požalila zbog naše odluke.

Profesionalni odnosi jačaju nas na tržištu

Ove godine imenovana sam za direktorku Belupova predstavništva u Sloveniji. Tvrta zapošljava 11 ambicioznih, vrijednih ljudi koji omogućuju daljnji razvoj tvrtke Belupo. Tijekom godina stekli smo istaknut položaj u Sloveniji. Profesionalni odnosi s veletrgovcima, lancima javnih ljekarni, privatnim ljekarnama i lijećnicima jačaju našu poziciju među proizvođačima generičkih lijekova. Ponosni smo što posljednjih godina Belupo postiže veći postotni rast prodaje od rasta generičkog tržišta u Sloveniji. Razvoj zaposlenika važan je i za razvoj tvrtke. Između ostalog, redovito koristimo vrijedno obrazovanje naše Renate Kokotović za osobni rast i konkurentnost na tržištu.

Ponosna sam što sam belupovka. Neki ljudi cijelo vrijeme govore o tvrtki iz koje su došli. Ja ne. Belupovka sam postala prvog dana dolaska. Veza s Belupom dodatno se produbljuje zbog moga supruga čiji su roditelji iz Podravine. Pa, bez obzira na to, u Belupo je došao tri godine nakon mene.

U potrazi za novim mogućnostima

Uvijek sam u potrazi za novim mogućnostima za rast prodaje, kao i rast same tvrtke i zaposlenika, a sada još više kao direktorka. U visoko reguliranoj industriji, poput farmacije, i na relativno malom tržištu, poput Slovenije, gdje djeluju lokalni igrači iz samog vrha globalne generičke industrije, to je vrlo zahtjevan zadatak. Dakle, mojim dolaskom u Belupo uveli smo nov model rada na terenu. Suradnici su promjene prihvatali kao pozitivan izazov. Osvježavanje marketinških materijala, postavljanje web-stranice www.belupo.si, Facebook (FB) stranice Belupa Slovenija brzo su se odrazile na rezultate prodaje. Bili smo prva farmaceutska tvrtka u Sloveniji koja se počela oglašavati na FB-u. U početku su nas ismijavali, a danas ga i oni upotrebljavaju.

Dugogodišnja dobra partnerstva s poslovnim partnerima omogućuju mi pristup informacijama neophodnim za uspješan rad na slovenskom tržištu. Važno je shvatiti da uspjeh na tržištu ne ovisi samo o broju zaposlenika, veličini marketinških proračuna, već na uspjeh utječu i mnogi drugi čimbenici.

Belupo je tržišni lider na polju molekule ibuprofena i krajnjim korisnicima nudimo rješenje u obliku lijekova na recept Rx kao i OTC lijekova bez recepta. Ustrajno i ciljano smo na tržište uveli paletu formulacija ibuprofena, koje su rezultat dugogodišnjeg iskustva i znanja o razvoju Belupa. Tako smo prije dvije godine na slovensko tržište lansirali IBABEL COMBO gel, jedinstvenu formulaciju – kombinaciju ibuprofena i levementola. U drugoj godini na tržištu ostvarili smo prodaju veću od četvrtine milijuna eura, što je iznimno uspjeh. Za nekoliko godina želimo postati tržišni lider u području gelova protiv bolova.

Lansiranje novih proizvoda i povećanje prodaje

Daljnji razvoj Belupa vidim lansiranjem novih proizvoda, povećanje prodaje postojećih proizvoda i potragu za dodatnim posebnim mogućnostima (npr. u obliku intervencijskog uvoza) i razvoj potencijala ljudi. Prošle godine lansirali smo osam novih proizvoda, četiri lijeka na recept (Rx) i četiri bezreceptna proizvoda, u 11 farmaceutskih oblika. To je stvarno puno. Uz to, prošle godine isprobali smo nešto novo i interventno uvezli Belupov Rojazol na slovensko tržište, što nam je donijelo dodatnu prodaju. Naučili smo nešto novo pa i čemo i dalje koristiti to stečeno znanje.

Proizvodi za enteralnu prehranu

Noviteta neće nedostajati ni ove godine. Prva novost je lansiranje nutraceutskih proizvoda, što je potpuno novo terapeutsko prodajno područje, kada ćemo u ožujku lansirati NUTRIBEL enteralnu prehranu u dva okusa, vanilije i čokolade. Iskustvo i znanje tima za enteralnu prehranu iz Zagreba koje su podijelili s nama, omogućili su nam da

"odnevni izazov"

se dobro pripremimo na lansiranje. Vjerujemo u uspjeh toga projekta.

Poslovanje i epidemija koronavirusa

Naravno, danas ne možemo zanemariti situaciju s epidemijom koronavirusa, koja je svima nama veliki izazov već više od godinu dana. Što se tiče prodaje, nedostupnost liječnika najprepoznatljiva je po broju izdanih recepata za lijekove na recept. Tako su spomenuta lansiranja novih proizvoda bila vrlo uspješna za OTC proizvode, dok smo za lijekove na recept platili t.i. koronski porez. Kao i druge tvrtke, i mi pokušavamo komunicirati s liječnicima e-poštom, online edukacijama, telefonskim pozivima, ali sve to ne može zamjeniti osobni kontakt. Također smo osjetili negativnu kampanju protiv molekule ibuprofena kao neprikladnog aktivnog sastojka u slučaju infekcije COVID-19, što nam je nанjelo veliku štetu na receptnim oblicima. Uz sve to, ne smijemo zaboraviti ljudi koji su vrlo različito reagirali na cijelu situaciju. Izbjanjem epidemije i razmatranjem različitih preventivnih mjera, izazov je bio upravljanje ljudima, i suradnicima, klijentima i obitelji. Na poslu smo se prilično brzo povezali preko Teamsa, proizvode smo distribuirali u grupe, na čemu možemo raditi telefonom, što je komercijalno... i nadoknađivali gubitak prodaje Rx proizvoda OTC proizvodima. Mali tim također ima prednost, veću povezanost, bolju fleksibilnost i brzu prilagodbu novim uvjetima.

Izazov je koordinirati posao, dom, djecu

Moje slobodno vrijeme je za obitelj. Sretno sam udana i ponosna mama tinejdžerke i tinejdžera. U ovo vrijeme odrastanja i sada u vrijeme koronavirusa djeca nas i više trebaju. Koordinirati posao, dom, djecu je izazov, ali na sreću suprug i ja se podržavamo i razumijemo utoliko više jer oboje radimo u farmaciji. Također pomažemo jedni drugima iskustvom, razmišljanjima i znanjem. Volimo putovati u slobodno vrijeme, ali nismo adrenalinski tipovi. Najvažniji su nam ugodno vrijeme, čisto more, dobra hrana i udobnost. U mladosti sam voljela skijanje, sviranje klavira, čak i tambure. Sada više volim odmor u toplim krajevima, a glazbu biraju djeca. Ja sam Vodenjak koji gleda u budućnost, čovjek od ideja i akcije. Uvijek tražim nešto novo, drugačije. Društvena sam, idealist i ponekad neobična.

Belupo je bio moj prvi izbor i ostao sve do danas

**STRUČNOST, PREDANOST POSLU I KOREKTAN ODNOŠ PREMA KOLEGAMA
ONO JE PO ČEMU VAS PREPOZNAJU I CIJENE U RADNOJ SREDINI**

Nakon završenog Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Belupo je bio Gordanin prvi izbor, a ostao je i sve do danas.

– I nakon 27 godina staža veliko mi je zadovoljstvo biti dijelom ove kompanije u kojoj sam puno naučila te imam prilike raditi s brojnim izvrsnim kolegama i još uvjek pronalazim motiva i mogućnosti za osobni i poslovni rast.

Raznolikost i širina tema

– Posljednje tri godine obavljam poslove pomoćnika direktora za razvoj u sektoru Istraživanja i razvoja, što prema organizacijskoj strukturi obuhvaća odjele Razvoja tehnologije i Razvoja ambalaže. Područje rada uključuje planiranje, koordinaciju i praćenje realizacije projekta iz vlastitog razvoja, ugovornog razvoja, transfere tehnologija od suradnih partnera, razvojnu i registracijsku dokumentaciju, ali i brojne aktivnosti vezane uz održavanje postojećeg portfelja. Sve to u suradnji s analitičkim dijelom Sektora, čija je pravovremena podrška neophodna za uspješnu realizaciju razvojnih projekata. Sadašnja pozicija zapravo je logičan slijed moje karijere s obzirom na to da sam počela raditi najprije kao tehnolog, a kasnije koordinator u Razvoju tehnologije gdje sam provela više od desetak godina i radila na razvoju formulacija različitih oblika lije-

kova, optimizacijama proizvodnih procesa za nove i postojeće proizvode i transferima u proizvodnji. Zatim sam gotovo isti broj godina bila rukovoditelj Razvoja tehnologije i bavila se poslovima vezanim uz koordinaciju tehnološkog dijela razvoja proizvoda te održavanje Dobre proizvođače prakse u odjelu.

Usavršavanja i projekti

Već prihv godina po dolasku u Belupo omogućeno joj je pohađanje poslijediplomske studije na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu, čijim je završetkom stekla naziv magistre znanosti. A tijekom godina bile su tu brojne vanjske i interne edukacije iz područja razvoja i proizvodnje lijekova, regulative, sustava upravljanja kvalitetom te uključenost u različite kompanijske projekte, poput izgradnji novih tvornica, ugovorih razvoja, LSS transformacije i drugih.

Najveći poslovni izazov

Ako govorimo o razvojnim projektima, izazovno je provesti sve faze razvoja učinkovito, u planiranom vremenskom okviru i pri tome prepoznati i pravovremeno implementirati sva ispitivanja sukladno zahtjevima važećih standarda i regulatornih smjernicama iz područja razvoja lijekova koji se neprestano nadograđuju, postići proizvod potvrđene stabilnosti i djelotvornosti, stručno argumenti-

TRANSFORMACIJA POSLOVNIH PROCESA U BELUPU STAVLJA TEŽIŠTE KORISNIKA INTERNIH I EKSTERNIH PROCESA

PRVA GE transform

ULOGA ČLANOVA PROJEKTNIH TIMOVA NIJE VEĆ JE CILJ BIO OSTVARITI PROMJENU OSTALE ZAPOSLENIKE I OSVIJESTITI IM NJU I STVARANJU VRIJEDNOSTI ZA KLJIENTA

mizacije strateškog upravljanja portfeljem. Poznato je da je Belupo portfelj iznimno kompleksan. U njemu se nalaze proizvodi iz nekoliko različitih grupa koje zahtijevaju potpuno različiti pristup, i marketinško-prodajni i regulatorni. Zajednička karakteristika im je, pak, da se proizvode, kontroliraju i distribuiraju u uvjetima važećih odredbi do-

rati razvoj vlastitog lijeka tijekom registracijske procedure i konačno uspješno uvesti proizvod u redovnu proizvodnju, kazala nam je kolegica Gordana. Dodala je da s obzirom na to da u različitim segmentima Istraživanje i razvoj surađuje s drugim službama, ponekad je izazovno postaviti prioritete, odgovoriti na sve postavljene zahtjeve i istovremeno održati tempo vlastitih razvojnih aktivnosti. – Izazovno je promptno pronalaziti nova rješenja kad nastupe neočekivane situacije, ali zadovoljstvo je još veće kad se takvi izazovi uspješno prebrode.

Poslovne želje i planovi

Na pitanje koje su njene poslovne želje i planovi, Gordana nam je kazala kako je cilj u suradnji s kolegama ojačati sveobuhvatan i strukturiran timski pristup upravljanju razvojnim projektima, dodatno osnažiti znanjima i vještinama ljudi u Razvoju za kompetentno vođenje projektnih timova te produbiti suradnju i razmjenu informacija unutar sektora i prema službama koje su vezane uz razvoj proizvoda. Nadalje, zajednički raditi na optimiziranju procesa unutar sektora kako bi se uspješnije upravljalo resursima, nastojati uvoditi novu operativnu i tehniku i tako ukupno učiniti razvoj proizvoda bržim i efikasnijim i doprinijeti širenju portfelja Belupa s novim proizvodima. Pitali smo kolegicu Gordanu s kakvim se izazovima najčešće susreće u svom svakodnevnom radu s posebnim osvrtom na novo-nastalu situaciju epidemije korona virusom? – U vrijeme pandemije nastala ograničenja i otežana poslovna komunikacija, kako unutar kompanije tako i sa partnerima i dobavljačima utjecalali su na dinamiku odvijanja poslova u sektoru, a kako je razvoj proizvoda neizvediv bez laboratorija, pogona i opreme, nastojali smo, uvažavajući mjere uvezene na razini kompanije, organizirati rad na način da kontinuitet razvojnih aktivnosti bude održan. Naglasila je kako je svakodnevna izravna komunikacija i dijeljenje znanja i iskustva među kolegama iznimno važna za napredak razvojnih timova i projekata.

Poruka mlađim generacijama

Pitali smo je što bi poručila mlađim generacijama na što nam je odgovorila kako mlade generacije donose svježinu, nove poglede, a kompanija kao što je Belupo im pruža okruženje i prilike za razvoj karijere. Stručnost, predanost poslu i korekstan odnosu prema kolegama ono je po čemu vas prepoznaju i cijene u radnoj sredini. A pravo je zadovoljstvo vidjeti kad mlađi ljudi stasaju u samostalne i perspektivne djelatnike, koji mogu preuzeti svaku vrstu zadataka, istaknula je mr. sc. Gordana Medenjak, mag. pharm.

NERACIJA projekata LSS acije uspješno ZAVRŠENA

E BILA OGRANIČENA NA POJEDINI PROJEKT
U SVAKODNEVNOM RADU TE PODUČITI
JIHOVU ULOGU U BELUPOVIM PROCESIMA

PROVEDBOM PROJEKATA PRVOGA VALA TRANSFORMACIJE
VODITELJI PROJEKATA, RADILI SU NA POVEĆANJU EFIKASNOSTI
PROCESA ŠTO JE ZA BELUPO KAO FARMACEUTSKU KOMPANIJU
IZNIMNO VAŽNO.

bre proizvođačke prakse tako da je kvaliteta zagarantirana bez obzira u koju grupu proizvod pripada. Skupine kojima se bavimo jesu lijekovi (oni koji se izdaju na recept i oni koji se mogu izdati i bez recepta tzv. OTC), zatim dodaci prehrani, hrana za posebne medicinske potrebe, medicinski proizvodi, kozmetika, biocidi te farmaceutske sirovi-

ne. Već iz samog popisa kategorija može se vidjeti da je portfelj iznimno opsežan, a i unutar skupina pa čak i brendova postoji iznimno visok stupanj diverzifikacije. Primjerice, aktivnu tvar ibuprofen koristimo u 5 različitim Rx i 16 OTC (NEOFEN) prezentacija u 13 različitim doza i oblika. Upravlјati životnim ciklusom svih proizvoda u portfelju

na svim tržištima na kojima poslujemo nije nimalo lak zadatak.

Nakon pažljive analize svih proizvoda koji trenutačno imamo u portfelju koja je obuhvaćala njihove prodajne i kalkulativne rezultate, njihovo mjesto u suvremenoj farmakoterapiji, novija saznanja o sigurnosti njihove primjene i njihovog ponašanja u

GMP okruženju definirali smo kriterije koje danas primjenjujemo pri donošenju odluka o uvođenju novog proizvoda u portfelj kao i kod donošenja odluka o izostavljanju ("gašenju") postojećeg proizvoda kojim se više ne želimo baviti iz ovog ili onog razloga.

Time smo postigli ostvarenje naših namjera da samo proizvodi dobre perspektive mogu ući u ionako velik portfelj naših proizvoda, ali i da uvedemo mehanizam pomoću kojeg ćemo na vrijeme uočiti uljeze i ne dopustiti im da neopravdano iscrpljuju naše ljudske, proizvodne i financijske resurse.

Sukladno DMAIC metodologiji projekt je završen u proljeće 2020. godine i danas njegove zaključke, dogovorena poboljšanja i kontrolne mehanizme održivosti projekta primjenjujemo u praksi.

Kriteriji za uvođenje novog proizvoda u portfelj ugrađeni su u Poslovnik Tima za portfelj koji ih koristi prilikom donošenja svojih odluka.

"Češljanje" postojećeg portfelja s ciljem pronaalaženja neperspektivnih proizvoda provodi se dva puta godišnje u Timu za strateške projekte. Sukladno unaprijed dogovorenim kriterijima, Tim za strateške projekte predlaže proizvode za koje smatra da ih treba ugasiti ili predlaže mjere kojima se može postići prelazak tih proizvoda u zonu prihvatljivosti. Prijedlozi se prezentiraju odgovornim osobama u sektorima domaćeg i međunarodnih tržišta te zajednički dogovaraju daljnje aktivnosti. Ako se smatra da proizvod više ne zaslzuje mjesto u našem portfelju, takva odluka podliježe verifikaciji Tima za portfelj. Dosad su već provedena četiri kruga takvih evaluacija i 50-ak proizvoda je izgubilo svoje mjesto u portfelju Belupovih proizvoda. Za one problematične, ali još uvijek potrebne, dogovaraju se aktivnosti koje mogu popraviti njihov doprinos Belupovoj profitabilnosti.

Na ovom mjestu još jednom želim zahvaliti članovima projektnog tima BEL-002 na predanom radu prilikom rješavanja tako kompleksne problematike. Svim sudionicima u donošenju katkad i jako teških odluka proizašlih iz ovog projekta želim puno snage, čvrstoće, logike, dobrih argumenata i živaca kako bi odluke koje se donose u punoj mjeri odražavale interesu Belupa.

**Mag. farm. TATJANA ŠEŠOK,
spec., VODITELJICA STRATEŠKIH
PROJEKATA**

- Po pravilima procesa LSS transformacije ovaj projekt je završen, međutim, njegova

implementacija odvija se u sektorima Istraživanje i razvoj i Razvoj poslovanja i registracije te u njihovim svakodnevnim aktivnostima posvećenim razvoju novih proizvoda

- Oipljivi rezultati primjene poboljšanog procesa trebali bi se u potpunosti iskazati za godinu do dvije, s obzirom na to da je implementacija startala početkom 2020

Tema projekta BEL-008 bila je optimizacija procesa razvoja novih proizvoda, a na njemu je radio projektni tim sastavljen od stručnjaka iz Istraživanja i razvoja, Razvoja poslovanja i registracija te Upravljanja kvalitetom. Sponzor je bila Martina Jagar iz R&D-a, a voditeljice projekta najprije Vedrana Thür iz RP&R, a zatim Tatjana Šešok, u to vrijeme voditeljica procesa LSS transformacije.

Projekt smo pokrenuli zato što je primijećeno da se predmetni proces ne odvija brzinom kojom bismo mi to željeli te da se stoga na tržištima, zbog kasnijeg izlaska, umanjuju efekti konkurenčke prednosti.

Proces razvoja lijeka u zemljama Europske unije čija smo članica i na kojim tržištima uglavnom poslujemo, strogo je definiran propisima i smjernicama. Sastav registracijskog dosjea i potrebna ispitivanja na liku mandatorna su za svaku vrstu lijeka i tip aplikacije za registraciju. Iz priloženih podataka regulatorno tijelo mora se uvjeriti da je lijek predložen za registraciju kvalitetan, učinkovit i siguran za primjenu u odobrenim uvjetima farmakoterapije prije nego izda Rješenje o registraciji za geografski prostor svoje nadležnosti.

Time se pred one čiji je zadatak razviti novi lijek postavlja složen i radno intenzivan zadatak da se udovolji tako postavljenim zahtjevima za registraciju, a time i početak proizvodnje i stavljanja na tržište novog lijeka. Istina je da je razvoj generičkog lijeka, kojim se mi bavimo, jednostavniji u odnosu na razvoj novog inovativnog lijeka, ali i on ima svoje stroge zahtjeve i pravila koje nije nimalo jednostavno ispuniti.

Proces koji se u Belupo koristi u tu svrhu podvrgnuli smo detaljnoj analizi. Najprije smo izmjerili njegove karakteristike, utvrdili uska grla i zastoje tijekom procesa, a zatim potražili poboljšanja i bolja rješenja za uočene procesne izazove. Kako u regulatorno definiranom postupku ne postoji mogućnost ubrzanja procesa putem pre-

skakanja pojedinih faza ili reduciranja potrebnih eksperimentalnih podataka, pribjegli smo metodi paralelnog rada na različitim fazama gdje god to okolnosti dozvoljavaju. Na taj način postavili smo standard razvoja novog proizvoda koji je za cca godinu dana kraći u odnosu na početno stanje.

U toj fazi dosta smo se bavili i problemom iskorištenosti resursa u sektoru Istraživanje i razvoj. Predložili smo neke promjene u podjeli odgovornosti između nekoliko sektora, ali do implementacije tih prijedloga još se puno stvari treba poklopiti i realizirati.

Konačno, postavili smo i mehanizam kojim se kontrolira održivost novog procesa. Definirali smo tri ključna pokazatelja uspješnosti procesa koji se izračunavaju i evaluiraju u redovitim vremenskim intervalima.

Kontrolne karte koje se vode u tu svrhu pokazuju napredak u odnosu na podatke iz faze mjerjenja ali, s obzirom na to da se ipak radi o dugotrajnim procesima, trebat će još prilično podataka i vremena da bi se mogla donijeti konačna ocjena o tome da li se novi proces uspješno primjenjuje ili ne.

Po pravilima procesa LSS transformacije, ovaj projekt je završen, međutim, njegova implementacija se odvija u sektorima Istraživanje i razvoj i Razvoj poslovanja i registracije te u njihovim svakodnevnim aktivnostima posvećenim razvoju novih proizvoda. Oipljivi rezultati primjene poboljšanog procesa trebali bi se u potpunosti iskazati za godinu do dvije dana s obzirom da je implementacija startala početkom 2020.

Koristim priliku da zahvalim svim članovima projektnog tima BEL-008 na trudu, marljivosti i generiranju izvrsnih ideja. Zaposlenicima sektora Istraživanje i razvoj želim da, uz asistenciju stručnjaka iz srodnih sektora, ustrajno i dosljedno provode zamišljena poboljšanja te da proces i dalje usavršavaju kako bi Belupo što brže dolazio do sigurnih, učinkovitih i kvalitetnih novih proizvoda iz vlastita razvoja.

**Mr. sc.IRENA REPIĆ-BLAŽEKOVIĆ,
dipl. oec., POMOĆNICA DIREKTORA
NABAVE**

- Trenutačno sam GB na projektu BEL – 021 Optimizacija procesa ocjenjivanja proizvođača i dobavljača roba i usluga, a prošlogodišnje završeni projekt BEL – 009 Optimizacija kvalitete tiskane ambalaže i dalje je dio moje svakodnevnice

- Kao što znamo, projekt ne završava kada završimo fazu Control, nego tek tada dolazimo u izazovno razdoblje praćenja svega što smo napravili. Implementirali smo sva planirana poboljšanja u procese i sada redovno pratimo rezultate

Pratimo ih na mjesечноj bazi, konkretno, imamo tri KPI-ja čije kontrolne karte prate vlasnici procesa. Kao GB projekta i sama sam vlasnik jednog procesa za koji mjesечно popunjavam kontrolnu kartu, a potom ih objedinjavam, i rezultate svih procesa šaljem Sponzoru projekta koji je odgovoran za njihovu održivost.

Praćenje stavki sekundarne tiskane ambalaže s kraćim rokom isporuke od 21 kalendarski dan, praćenje prekovremenih sati utrošenih za analizu sekundarne tiskane ambalaže i praćenje postotka ispravnih isporuka svih odobrenih proizvođača sekundarne tiskane ambalaže naši su kontinuirani zadaci kako bi proces ostao u zadanim okvirima.

Prošla godina zaista je bila nepredvidiva i uz svakodnevni posao stalno smo se borili s još jednim "nevidljivim neprijateljem" – virusom.

S obzirom na okolnosti u kojima smo se našli, zaista je bio izazov održati zadane ciljeve. Na sve ono na što smo mogli utjecati, pravovremeno smo reagirali i uspjeli smo u određenoj mjeri postići postavljene ciljeve. Ipak, postoji i dio na koji nismo mogli utjecati, jer su nam vanjski faktori pod utjecajem COVID-19 (produženi rokovi isporuke,

promjene potreba na tržištu) u kratkom vremenu promjenili planove pa smo pokušali iz zadane situacije izvući maksimum. Kada smo prema rezultatima primijetili da nam se događa nešto što utječe na naše rezultate na način koji nije prihvatljiv, održali smo kratki radni sastanak i dogovorili korektivne, odnosno preventivne aktivnosti za navedeno razdoblje.

Više pažnje usmjerili smo na dio na koji možemo utjecati i sa zadovoljstvom mogu reći da se polako približavamo postavljenim ciljevima koje nam je korona uspjela nakratko poremetiti.

Zahvaljujem kolegicama, Suzani Dimač i Ljubici Hunjadi-Ivček, vlasnicama procesa koji svaki mjesec prate naše rezultate.

**MATIJA KROPEK, mag.
pharm., VODITELJ PROJEKTA
SERIJALIZACIJE**

- Projekt BEL-004 "Optimizacija procesa rješavanja X2 odstupanja" uspješno je završen početkom prošle godine nakon što je u sklopu faze Control napravljen prijelaz iz projektnog u operativno okruženje
- Uvedeni su kontrolni i eskalacijski mehanizmi koji osiguravaju bolje praćenje rokova i brže rješavanje aktivnosti, standardiziran je način prijave odstupanja te su definirani rokovi za provedbu dodijeljenih zadataka u SAP sustavu

Novi proces uključuje i veću involviranošću menadžmenta koji kroz kontrolne mehanizme periodički dobiva informacije o zadatacima koji su u tijeku te samim time ima dodatni pregled nad svojom organizacijskom cjelinom i trenutnim aktivnostima. Na taj je način i menadžmentu omogućeno bolje upravljanje sustavima i procesima te planiranje dalnjih aktivnosti. Postavljeni su KPI-ovi kojima se kontinuirano prati uspješnost procesa te se o njima periodički izvještavaju odgovorne osobe. Projektom je povećana učinkovitost procesa te je smanjeno vrijeme čekanja. Implementacija poboljšanja dovela je do povećanja zadovoljstva korisnika procesa, povećanja osjećaja odgovornosti djelatnika za provedbu zadataka te završetka aktivnosti u propisanim periodima. S finansijske strane, poštivanjem propisanih rokova ubrzano je puštanje u promet serija obuhvaćenih odstupanjem, smanjen je rizik od gubitka prodaje te je napravljena ušteda u trošku rada Koordinatora za X2 odstupanja.

Usprkos implementiranim promjenama, svjesni smo da prostora za poboljšanja još uvijek ima. Poznavanje određenih LSS tehniki i alata zasigurno će pomoći Vlasniku i drugim sudionicima procesa da prate i dodatno evaluiraju procedure te adekvatno reagiraju kako bi proces učinili još boljim i efikasnijim.

**LENKA FRANCIŠKOVIĆ, M. sc.,
VODITELJICA KVALITETE PROCESA I
PROIZVODA**

- Projekt BEL-001 bavio se optimizacijom procesa forecastiranja, tj. planiranja prodaje po mjesecima. Projekt je obuhvatio Tržište Republike Hrvatske i Međunarodna tržišta
- Uveden je standardni obrazac za bilježenje defektura čime je ujednačen proces prikupljanja defektura po tržištima, a što služi za izračun KPI-a. KPI su se počeli pratiti u drugoj polovici 2019. i nastavili tijekom 2020., a rezultati se šalju Upravi

Sponzor projekta bio je Vedran Bačić. Članovi tima bili su Ana Marija Rusan iz Tržišta RH, Zorica Zujić Žeravica iz Međunarodnih tržišta, Igor Vuković iz Međunarodnih tržišta (Belupo Moskva) i Rosana Kotrošić iz Pripreme proizvodnje. Eksperti on demand

bili su Silvija Auer, Barbara Pejnović i Ana Derdić.

Kao i svaki DMAIC projekt je prošao kroz svih pet faza: definiranje, mjerjenje, analiza, poboljšanja i kontrola procesa.

U fazi definiranja izrađena je projektna povelja koja u sebi sadrži poslovnu situaciju, opis problema, ali i opis ciljeva i opseg projekta te definirane CTQ (critical to quality) na kojima su bazirani KPI-evi (key performance indicators) tj. ključni pokazatelji procesa koji služe za mjerjenje uspješnosti procesa, a uvode se u projekt na kraju, tj. u fazi kontrole. Očekivana finansijska korist definirana poveljom projekta iznosila je 1200 000 kuna godišnje, no tijekom projekta spoznalo se da je finansijska korist i veća. Faza mjerjenja bila je vrlo zahtjevna faza u kojoj su svi članovi tima sakupljali podatke prema definiranim CTQ-evima u standardizirane predloške koji se izrade u fazi mjerjenja. Napravljena je statistička obrada sakupljenih podataka pri čemu su izračunate polazne sigma razine procesa po pojedinim CTQ-evima. Statističkom obradom podataka na površinu su isplivali problemi, a to su moguće defekture na tržištima, otpisi robe i stalno mijenjanje planova proizvodnje zbog dodatnih zahtjeva s tržišta.

U fazi analize analizirani su uzroci detektiranih problema. Tim je analizu radio u suradnji s Tržištem RH, Međunarodnim tržištima, Proizvodnjom i Pripremom proizvodnje. Korišteni su alati Ishikawa dijagram, 5 zašto i matrica kontrole i utjecaja.

Nakon što su definirani uzroci problema prešli smo u fazu poboljšanja. U toj fazi je korištena "brainwalking" radionica na kojoj su bili prisutni predstavnici Tržišta RH, Međunarodnih tržišta, Proizvodnje i Pripreme

proizvodnje. Sudionici su podijeljeni u šest grupa, a ujedno je bilo postavljeno i 6 pitanja s prijedlozima za poboljšanje. Svaka grupa je imala na raspolaganju određeno vrijeme za odgovore na sva pitanja. Tako su se sakupile brojne ideje koje su u nastavku razmatrane. Na temelju toga definirana su poboljšanja, zadužene su osobe koje će raditi na tim poboljšanjima i definirani su rokovi za izvršenje.

Definirani su KPI-ovi i osobe koje su za njih zadužene. Izrađena je nova procedura "Proces izrade rolling forecasta" za koju je vezan dokument "Dodatni zahtjevi tržišta mimo rolling forecasta". Time su se dodatni zahtjevi tržišta formalizirali, a i dalje se prate preko KPI-a. Uveden je standardni obrazac za bilježenje defektura čime je ujednačen proces prikupljanja defektura po tržištima a što služi za izračun KPI. KPI su se počeli pratiti u drugoj polovici 2019. i nastavili tijekom 2020., a rezultati se šalju Upravi.

Projekt je donio puno međusobne suradnje, bolju komunikaciju među sredinama i bolji protok potrebnih informacija, a ujedno i finansijsku korist. Zahvaljujem svima koji su sudjelovali na projektu, a posebno sponzoru Vedranu koji je dao velik doprinos uspješnosti projekta.

**IVANA KOVAC LOVRENCIĆ, mag.
pharm, RUKOVODITELJICA,
ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ**

- Projekt BEL003 Optimizacija procesa pripreme proizvodnje s fokusom na smanjenje defektura iniciran je s ciljem smanjenja defektura na hrvatskom tržištu koje se prate u korelaciji s planiranim potrebama tržišta, definiranim na kraju svake godine za sljedeću
- Kumulativni efekt svih projekata prvog ciklusa Transformacije te budući rezultati projekata novog ciklusa, uz unaprijeđena u načinu evaluacije postavljenih KPI, i u budućnosti će kontinuirano doprinositi ukupnom napretku u procesima planiranja proizvodnje te pravovremenom ispunjenju potreba tržišta

Budući da je nastanak defektura povezan s različitim procesima, koji su identifici-

rani, između ostalog, i kao teme drugih projekata Transformacije, fokus projekta je usmjeren na pripremu proizvodnje te identificiranje ključnih koraka u procesu planiranja i aktivnosti kojima se bavi sama služba Pripreme proizvodnje. Identificirane su ključne aktivnosti unutar službe te su se, u skladu s trenutnim mogućnostima, uvela određena poboljšanja kako bi se fokus djelatnika maksimalno usmjerio na ono što je definirano kao njihova osnovna djelatnost. Isto tako, prepoznata je potreba za redefiniranjem vezanih procesa koji su predloženi za drugi ciklus Transformacije. Godinu dana nakon završetka projekta, te evaluacijom kontrolnih karata koje su kreirane i predane korisnicima procesa na kraju projekta, korisnici su predložili unaprijeđena u načinu praćenja i evaluacije postavljenih KPI-a zbog promjena u načinu rada. Navedeno je u skladu s životnim ciklusom projekata po LSS metodologiji koji se višekratno mogu

usavršavati DMAIC ciklusom, pogotovo ako se, kroz promjene u načinu rada, pokazalo da je potrebno redefinirati kritične aspekte koji opisuju vezane procese. Navedeno potvrđuje da je cijela Transformacija, osim svojeg strukturiranog projektnog rada, doprinijela i osnaživanju krajnjih korisnika procesa koji su prepoznali da mogu sami predlagati i inicirati poboljšanja u svojim sredinama. U skladu s navedenim, kumulativni efekt svih projekata prvog ciklusa Transformacije te budući rezultati projekata novog ciklusa, uz unaprijeđena u načinu evaluacije postavljenih KPI, i u budućnosti će kontinuirano doprinositi ukupnom napretku u procesima planiranja proizvodnje te pravovremenom ispunjenju potreba tržišta.

**IGOR CEILINGER, dipl. ing. KEMIJE,
RUKOVODITELJ KEMIJSKOG
I INSTRUMENTALNOG
LABORATORIJA, KONTROLA
KVALITETE**

- LSS projekt BEL-006 "Optimizacija procesa u Kontroli kvalitete" od samog početka bio je specifičan po opsegu i ciljevima, a posljedično i po pristupu i rješenjima. Naime, u projektu se nismo baviti jednim, jasno definiranim procesom, već smo na samom početku shvatili kako moramo obuhvatiti veliko i kompleksno područje koje pokriva mnogo raznolikih procesa
- Velika potreba za analitičkim resursima nagnala nas je da projektu optimizacije pristupimo na nešto drugačiji način, a s ciljem da do konkretnih rezultata dođemo u najkraćem mogućem vremenu

Stoga je projekt realiziran kroz 3 Lean Action Workout (LAW ®) radionice, čija je glavna prednost upravo brzina kojom daju konkretnе rezultate. Korištenje LAW ® alata omogućila nam je da, uz nešto širi pogled na tematiku, možemo pokriti cijelo pod-

ručje te se istovremeno baviti s više vezanih procesa.

Za razliku od većine drugih projekata prve generacije GB-ova koji su DMAIC ciklus pratili vrlo detaljno, u sklopu BEL-006 projekta, DMAIC ciklus slijedili smo ubrzanim dinamikom, pritom koristeći Lean načelo Transformacije. Iako smo prije svake radionice prikupili sve relevantne podatke i činjenice,

radionice su se ipak najviše temeljile na znanju i iskustvu članova našeg vrijednog tima. Tim smo formirali tako da pokriva što više različitih područja unutar Kontrole kvalitete i vezanih cjelina, čime smo osigurali puno različitih pogleda na problem i ideja za njegovo rješenje.

Već u prvoj radionici krenuli smo u razmatranje mogućnosti smanjenja broja analiza koje provodimo u laboratorijima Kontroli kvalitete te izravno oslobođanje analitičkih resursa, čija potreba je rasla radi proširenja proizvodnih kapaciteta. Uz direktno smanjenje broja analiza, veliki dio ušteda u resursima dobiven je i uklanjanjem suvišnih koraka iz pojedinih procesa, preslagivanjem i povezivanjem pojedinih procedura, digitalizacijom i nizom drugih aktivnosti. Svi prijedlozi i poboljšanja sumirani su u akcijski plan od 49 aktivnosti, s čijom implementacijom smo krenuli odmah po završetku radionice. Naravno, optimizacija i oslobođanje resursa laboratorija za nove aktivnosti pratile su i značajnije finansijske uštede.

U drugoj radionici isti pristup primijenili smo na procese u laboratorijima, prilikom čega smo generirali akcijski plan od 54 prijedloga za poboljšanje. Treća radionica bila je vezana za elektronske sustave koje koristimo u Kontroli kvalitete, a akcijski plan sastojao se od 11 dodatnih aktivnosti.

U 9 dana, koliko su ukupno trajale sve 3 radionice, generirano je 114 pojedinačnih aktivnosti, čiji opseg se kretao od brzih i jednostavnih korekcija u procesima pa sve do pravih malih projekata. Definirana su i 4 spin-off projekta koji su ušli u izbor za sljedeći val GB projekata. Od svih generiranih prijedloga poboljšanja, oko 70 % ih je u potpunosti implementirano te kontinuirano donose uštede u resursima i financijama. Pojedine aktivnosti predložene na radionicama u praksi se nisu pokazale praktične, dok su neke implementirane djelomično ili u nekom drugačijem obliku. Manji dio aktivnosti ostavljen je za implementaciju u nekom budućem pogodnom trenutku. S druge strane, znanja i iskustva koja su članovi projektnog tima stekli na radionicama promijenili su način na koji razmišljamo i rješavamo probleme, što najbolje pokazuje niz dodatnih aktivnosti koje smo osmislimi i implementirali kao nastavak na aktivnosti definirane na radionicama.

Ponosan sam na sve što smo zajedničkim radom postigli u sklopu ovog projekta i naglasio bih da je BEL-006 zapravo samo početak jednog kontinuiranog procesa optimizacije i poboljšanja procesa u Kontroli kvalitete. Naravno, bez vrijednih i marljivih

članova projektnog tima ništa od ovog ne bi bilo moguće te bih iskoristio ovu priliku i cijelom timu zahvalio na vremenu i trudu koji su uložili u ovaj projekt.

**BOJAN PREMUŽIĆ, mag. ing.
traff., VODITELJ PROJEKTA
TRANSFORMACIJE**

- U prvom valu Programa LSS transformacije Belupa kao jedan od Green Beltova vodio sam projekt BEL-007 kojem je bilo u fokusu optimizirati proces lansiranja novih proizvoda na tržište. Kao što smo mogli vidjeti redovnim praćenjem statusa projekata prvog vala u Glasilu Belupa, projekt je prolazio kroz pet faza DMAIC metode
- Mogu s ponosom i zadovoljstvom reći da smo timski uz podršku sponzora projekta i uz odobrenje Upravljačkog odbora na čelu s predsjednikom Uprave Hrvojem Kolarićem implementirali sva kratkoročna i srednjoročna poboljšanja procesa

Članovi projektnog tima Ivana Radić Čavlić, Kristina Škot, Tamara Tetec, Ivan Povrženić, Marko Kosi i Filip Blažević kojeg je kasnije zamijenila Ivana Povrženić, uložili su sve svoje znanje, iskustvo i entuzijazam u provođenje projekta što se pokazalo kao pun pogodak gledajući rezultate koje pratimo i nakon završetka projekta. Sve to naravno ne bi bilo moguće bez apsolutne i bezrezervne podrške sponzora projekta Damira Bijača.

Kroz fazu Analyze projekta prepoznata su i potvrđena tzv. uska grla u procesu kroz alate koje koristimo za detektiranje ključnih uzroka. Za uska grla su kroz fazu Improve timskim brainstormingom predložena moguća poboljšanja procesa koja su dodatno obrađena alatima kojima se u DMAIC metodi koristimo za definiranje optimalnih kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih poboljšanja procesa. Provedeni su piloti testiranja poboljšanja što nam je pokazalo da su takva poboljšanja procesa održiva što je ključno, a i filozofija je programa Transformacije da su nam optimizirani procesi dugoročno održivi.

Mogu s ponosom i zadovoljstvom reći da smo timski uz podršku sponzora projekta i uz odobrenje Upravljačkog odbora na čelu s predsjednikom Uprave Hrvojem Kolarićem implementirali sva kratkoročna i srednjoročna poboljšanja procesa. Proces je nakon završetka projekta predan Vlasniku procesa i postavljeni su procesni ključni pokazatelji učinkovitosti procesa (KPI) koji se konstantno prate i kvartalno izvještavaju Upravi.

Tijekom 2021. godine Vlasnik novog procesa i dalje nastavlja raditi na planu implementacije dugoročnih poboljšanja koja su definirana projektom, a u svrhu održivosti procesa i u skladu s strategijom Belupa kako bi nam procesi bili učinkoviti i stvarali maksimalno moguću dodanu vrijednost uz kvalitetno upravljanje troškovima.

BeLean, budi učinkovit!

**NATAŠA URBANIĆ, dipl. inž.
PREHRAMBENE TEHNOLOGIJE,
GLAVNA TEHNOLOGINJA
PROIZVODNJI**

- U prvom valu projekata Transformacije Belupa optimiziran je proces rješavanja prigovora na gotove proizvode (BEL-010)
- Kako bi implementirana poboljšanja održala funkcioniranje procesa na visokoj razini uvedeni su kontrolni mehanizmi procesa koji se redovito prate

Budući da Belupo isporučuje lijekove na 19 tržišta i da su prigovori direktni odgovor vanjskih klijenata (pacijenata, zdravstvenih ustanova, regulatornih agencija) na uočene nedostatke te da je u razdoblju od 2014. do 2017. godine bio uočen trend rasta ukupnog broj prigovora, odlučeno je detaljno i strukturirano Lean Six Sigma metodologijom sagledati i unaprijediti cijeli

proces rješavanja prigovora. Očekivanja od ovog "ozdravljenog" i poboljšanog procesa bila su vezana uz zadržavanje zadovoljstva i povjerenja klijenata, zadržavanje konkurentnosti u tržišnoj niši i dobrog glasa na tržištu te izgradnja najbolje prakse za proces rješavanja prigovora.

U prvoj fazi optimizacije GB i sponzor definirali su članove tima, zatim uz pomoć coacheva IFSS-a Projektnu povelju i grubu mapu procesa tzv. SIPOC te CTQ-eve tzv. kritična svojstva važna klijentu.

U fazi Measure provedena su bila mjerjenja što je od članova tima zahtijevalo popriličan vremenski angažman te je izračunata Sigma razina procesa "As Is".

Na temelju prikupljenih podataka mjerjenja provedena je bila analiza istih te je bila odrađena dvodnevna LAW (Lean Action Workout) radionica na kojoj su se okupili svi direktni sudionici procesa. Radionica je rezultirala detaljnijom mapom procesa As Is, tj. onog procesa kako je funkcionirao do sredine 2018. godine i Akcijskim planom od 38 aktivnosti koji su odobrili Decision Makersi (direktora u proces uključenih cjelina), koje je bilo potrebno provesti kako bi se proces unaprijedio.

Tijekom faze Improve izrađena je mapa budućeg procesa te je puno vremena utrošeno u osmišljavanje i implementaciju novog, inovativnog i jedinstvenog kanala prijave pohvala i prigovora putem web-obrazaca i automatski prijenos podataka u SAP sustav putem kojeg se dodjeljuju i rješavaju istraživanja te donosi zaključak o korijenskom uzroku prijavljenog prigovora. Kao što sam već navela, prijava prigovora i pohvala putem web-obrazaca do kojeg se dolazi putem web-stranice Belupa www.belupo.hr inovativno je i jedinstveno rješenje koje do tada nije imala nijedna farmaceutska kom-

panija u okruženju i šire. Do web-obrazaca možete doći klikom na izbornik, a zatim odabirom padajućeg izbornika pohvale i prigovori.

Kako bi implementirana poboljšanja održala funkcioniranje procesa na visokoj razini, uvedeni su kontrolni mehanizmi procesa koji se redovno prate.

Zadovoljstvo je prisjetiti se vremena i truda koji smo kao tim posvetili projektu i vidjeti da su uloženi naporci donijeli dobre rezultate koji se oslikavaju u poboljšanom procesu.

**ANA VILJEVAC BETLEHEM, dipl. iur
STRUČNA SURADNICA ZA PRAVNE
POSLOVE U RAZVOJU POSLOVANJA**

- Kao Green Belt prvoga vala transformacije, bila sam zadužena za projekt BEL-005 "Optimizacija procesa odabira partnera za in-licencing ugovore".
- Nakon završetka faze Control, projekt je predan Vlasniku procesa, odnosno sektoru Razvoja poslovanja te se sada projekt nalazi u monitoring fazi gdje se finansijski prati korist

Kao što već svi znamo, naši projekti prošli su kroz DMAIC ciklus (Define, Measure, Analyse, Improve, Control). Svaka faza predstavljala je izazov za sebe, s obzirom na to da nam je ovo svima bio prvi takav projekt. Kako bismo se ipak lakše snašli u svakoj fazi, kroz edukacije smo naučili koje bismo metode, alate i tehnikе trebali primjenjivati u pojedinoj fazi te tako dobili

polazne smjernice za svoj rad u pojedinoj fazi. Na tom putu pratili su nas i Sponzori projekta, pa je tako Mitja Posavec, direktor Razvoja poslovanja i registracije bio potpora samom projektu i meni kao Green Beltu. Također, veliku pomoć imala sam i od svog projektnog tima koji su činili: Iva Bajtek (RP), Tatjana Bekavac (RP), Mladen Litvić (UK), Jelena Smetiško (R&D) te Gordana Vrban (Nabava). Razvoj i tijek samog projekta bio je u skladu s planiranim vremenskim okvirima, na čemu moram posebno zahvaliti kolegi Bojanu Premužiću koji je po završetku faze Analyze preuzeo moj projekt, s obzirom na to da sam otišla na rodiljni dopust, te ga uspješno i u roku priveo kraju.

U fazi Improve timskim brain stormingom generirale su se ideja za ključne uzroke problema koji su postavljeni u Povelji, definirala su se brza rješenja (Quick winovi) i općenito poboljšanja procesa. Postavljeni Quick winovi, za koje su bile zadužene kolegice Iva Bajtek i Tatjana Bekavac, implementirani su i sada su dio novog poboljšanog procesa. Od sedam prepoznatih i definiranih poboljšanja, također sva imaju status "Završeno". Jednako tako procijenilo se da bi se upravo implementacijom Quick Winova i poboljšanja sam proces ubrzao i time skratilo njegovo cjelokupno trajanje te je izrađena i nova mapa procesa (To Be). Po završetku faze Improve, kao i uvijek tražilo se odobrenje Upravljačkog odbora za prelazak u posljednju fazu – fazu Control.

U fazi Control uvedeni su kontrolni mehanizmi (KPI – Key Performance Indicator) kako bi se osigurala održivost novog poboljšanog procesa. Prate se postavljeni KPI-ovi te se o njihovim rezultatima početkom godine obavještava voditelja LSS transformacije. Također definirani su i ključni benefiti projekta (hard i soft benefiti) te je napravljena i Cost-benefit analiza projekta.

Nakon završetka faze Control, projekt je predan Vlasniku procesa, odnosno sektoru Razvoja poslovanja te se sada projekt nalazi u monitoring fazi gdje se financijski prati korist. Želja nam je bila da naš projekt rezultira optimizacijom procesa kako bi bio efektivniji i efikasniji što je upravo i temelj Lean Six Sigma metodologije te smatram da sada imamo novi proces s implementiranim poboljšanjima koji će kao takav donositi i bolje rezultate i time pridonijeti uspjehu kompanije. Još jednom moram napomenuti kako je posljednje dvije faze uspješno preuzeo i vodio Bojan Premužić, koji se uz vođenje svog projekta i projektnog tima, još morao upoznati i s problematikom novog projekta i privesti ga kraju, što je odlično obavio!

In memoriam - Pavle Gaži

Napustio nas je Pavle Gaži, jedan od zaslužnika za Podravkin industrijski i marketinški preobražaj pedesetih, šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća.

Pavle Gaži Podravku je vodio od 1957. do 1978. godine. Tijekom dvadeset i jedne godine, Gaži je na čelu istraživačkih i marketinških timova stručnjaka naglasak stavljao na nove inovativne prakse koje su pomicali granice marketinga i promocije na širem prostoru regije. Veličinu gospodarstvenika pokazao je i time što je s vodećim prehrambenim kompanijama svog vremena uspostavio suradnje i partnerstva koja su rezultirala uvođenjem novih proizvodnih programa, izgradnjom novih tvorničkih postrojenja i tehnologija te intenzivnim zapošljavanjem. Posebno je važno što je svaki od tih programa s vremenom postao vrlo uspješan na širem području bivše države, a Podravka se potvrdila kao vodeća inovativna tvrtka koja je marketinški i tržišno dominirala ovim prostorima te stvarala nove potrebe i kreirala potpuno novu kulturu stola. Upravo je pod njegovim vodstvom pokrenuta kulturna televizijska serija Male tajne velikih majstora kuhiñe koja je Ve-

getu i Podravku učinila kulinarском institucijom koja je mijenjala način života i potrebe ljudi.

Od prvog suvremenog Podravkinog restorana društvene prehrane 1963. godine, Pivnice Kraluš, Podravske kleti, Podravkinog rekreacijskog centra, pa sve do moderne poslovne sedmerokatnice dovršene 1979. godine, u izgradnju,

unutarnje uređenje i opremanje objekata uključivao je lokalne umjetnike i majstore te naglašavao važnost čovjeka i njegove emotivne uključenosti u proces.

Navedeni projekti samo su neki iz niza ostvarenja koja su danas ogledalo identiteta Koprivnice, a Podravka kao Kompanija sa srcem još je uvijek predvodnica emotivnog marketinga.

Hod po trnju bio je sve više iza nas, išlo se prema zvjezdama. Stvorili smo si ugled, kao najdragocjeniji kapital što ga čovjek može poželjeti. Podravina je propjevala: Podravka za danas, Podravka za sutra, Podravka za svaki dan... Nije najbitnije kakav smo svijet našli, već kakvog i kome ga ostavljamo.

Pavle Gaži, 2000; 2019.

Zlatko Saračević (1961.-2021.)

U 60. godini iznenada je preminuo trener RK Podravka Vegete, Zlatko Saračević. Nakon pobjede u važnoj utakmici nad Lokomotivom, na domaćem terenu, njegov se život u trenu ugasio.

Njegov život obilježili su mnogobrojni sportski uspjesi od kojih vrijedi istaknuti olimpijsku zlatnu medalju s hrvatskom reprezentacijom iz Atlante 1996. godine, a kao član zlatne reprezentacije dobitnik je i državne nagrade za šport "Franjo Bučar". S jugoslavenskom reprezentacijom osvojio zlatnu medalju na Svjetskom prvenstvu u Švicarskoj 1986. i brončanu medalju na Olimpijskim igrama u Seulu 1988.

S hrvatskom je reprezentacijom bio i doprvak na Svjetskom prvenstvu na Islandu 1995.,

osvajač brončane medalje na Europskom prvenstvu u Portugalu 1994. i zlata na Mediteranskim igrama 1993. u Languedoc-Roussillonu 1992. i 1993. je bio klupski europski doprvak s RK Zagrebom.

U svojoj 41. godini je završio profesionalnu rukometnu karijeru, a nakon toga se u potpunosti posvetio trenerском poslu gdje je nastavio svoj rukometni put sve do danas.

Prije tri godine, po prvi puta je postao trener ženske rukometne ekipе i to najtrofejnijeg ženskog rukometnog kluba Podravka Vegeta. Za njega je to, kako je uvijek govorio, bio velik izazov koji je prihvatio te RK Podravku Vegetu vratio na europsku rukometnu kartu kao redovitog sudionika Lige prvakinja te polufinalista EHF kupa.

Kako biti bolja i sretnija osoba

Pripremio: dr. Ivo Belan

Svatko želi postati bolja osoba, međutim, neki ne znaju kako to postići. Svaki dan odvajajući vrijeme na razmišljanje o tome koja su mu ponašanja bila dobra, a koja loša, čovjek ima priliku rasti. Dakle, kako postati bolja osoba?

Biti spremjan na promjene

Da bi postao bolja osoba, čovjek mora biti spremjan na promjene. Mnogi ljudi su protiv promjena, što plan akcija čini mnogo težim. Kada se svoj um drži „otvorenim“ i voljnim da se mijenja, čovjek je sposoban izrasti u osobu kakvu želi.

Prestanite s izgovorima

Kad god joj krene nešto nepovoljno, osoba je uvijek sklona iznijeti neke izgovore. Ili okrivljavati druge, okriviti kupca ili bilo koga drugoga tko je uključen u međuljudske odnose. Obično nikad ne krivi samoga sebe za ono što je krenulo pogrešno. Preuzeti odgovornost za vlastite pogreške ekstremno je važno. Priznajući da je sam napravio pogrešku, čovjek postiže sposobnost da iz svojih pogrešaka uči i što onda pomaže da postane bolja osoba.

Prestanite se ljutiti

Za vrijeme ljutnje i bijesa mnogi ljudi dožive promjene svojih vještina u donošenju dobrih odluka. Ljutnja i bijes oštećuju međuljudske odnose, a i podižu krvni tlak. Kontrolirati ljutnju ekstremno je teška vještina, koja se teško stiče, ali ima veliku praktičnu vrijednost. Umjesto da se ljuti, osoba treba pokušati svladati i promijeniti svoj negativne emocije. Ostati ljut ne pomaže da se riješi bilo koji problem, ustvari, to samo stvara još više problema.

Dobro je pronaći neki način relaksacije svojih živaca u situacijama kada ste ljuti. Ne biste vjerovali, nekima pomaže čak i ona mala gumena loptica, koju višekratno stišću, u svrhu opuštanja.

Oprostite

Ljudi su veoma zaposleni, prezauzeti sa svojim karijerama, obiteljima i svojim životom. Svakome se negdje žuri i rijetko kada imaju vremena saslušati što drugi imaju kazati. Slušati (a ne samo čuti) ljude dok govore, odvojiti vrijeme i aktivno sudjelovati u razgovoru, jedna je od najboljih stvari

BITI SVJESTAN SVOJIH JAKOSTI I SLABOSTI POMOĆI ĆE VAM PREPOZNATI ŠTO PODUZETI KAKO BISTE ŽIVJELI ISPUNJENIJI ŽIVOT

koje možete učiniti drugome. Takva navika može vam pomoći da dođete u kontakt i da upoznate interesantne, ali i poslovno važne ljude. Biti dobar slušatelj može vam promjeniti život na pozitivan način.

Budite pošteni

U današnje vrijem lijepo je naići na poštena čovjeka. Poštenje je najbolji lijek za bilo koju situaciju. Obećajte sebi da nećete kazati neku laž u sljedećih mjesec dana. Izazovite se da budete pošteni u razvoju dobrih navika. Ako ste opsensivni lažac, započnite s pokušajima da ćete biti pošteni, prvo na kraće staze pa onda na sve duže.

Učinite nešto što ne želite

Držati um otvorenim i pokušavati stvari koje inače ne bi učinili, vrlo je lak način da postanete bolja osoba. Preuzmite rizik i izazovite sebe da učinite nešto čega ste se uvijek bojali učiniti. Jednom kad iskoračite, ispružite korak, živjet ćete svoj najbolji život.

Jedan je čovjek ispričao svom psihoterapeutu da se tijekom svoga odrastanja jako

bojao tobogana. Međutim, s vremenom, kao tinejdžer, svladao je taj strah i od tada je vodio život u njegovoj punini. U svojoj ispunjenosti rekao je da ne bi nikada isprobao tobogan da nije bio spremjan početi borbu protiv straha i zadati mu konačni udarac. To mu je iskustvo omogućilo uči u koštač i s mnogim drugim novim stvarima.

Iznenadite nekog veoma posebnog

Imate li nekog u životu koga posebno volite? Bez obzira je li to bračni partner, romantični partner, vaše dijete ili član obitelji, planirajte posebno iznenadjenje za njih. Ako imate nekog tko zasluzuje putnu kartu za lijepi odmor ili lijepi poklon, otiđite i kupite to.

Jedan od najljepših osjećaja na svijetu je znati da ste nekog nasmijali. Iznenadite tog posebnog u vašem životu tako što ćete za njega učiniti nešto što nije svakidašnje. Biti svjestan svojih jakosti i slabosti, pomoći će vam identificirati što poduzeti kako biste živjeli ispunjeniji život. To će vam otkriti nove perspektive kako na bolji način potrošiti svoje vrijeme, svoj novac i svoju energiju.

Pokreće grlo, zaustavlja bol.

ZYNOL

Djeluje dvostruko:
ublažava upalu i brzo zaustavlja bol.

Kod grlobolje, afti te bolnih i upalnih
stanja u ustima i ždrijelu.

Sadrži benzidaminklorid. Za usta i ždrijelo. Za ispiranje ili grgljanje usne šupljine i ždrijela. Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

 BELUPO

NEOFEN COMBO

Kombinacija za one koji poznaju bol.

Inovativna kombinacija ibuprofena i paracetamola za jači, brži i dugotrajniji učinak na bol.*

Neofen Combo sadrži ibuprofen i paracetamol. Za oralnu primjenu.
Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama
upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

*Comparison of the analgesic efficacy of concurrent ibuprofen and paracetamol with ibuprofen or paracetamol alone in the management of moderate to severe acute postoperative dental pain in adolescents and adults: A randomized, double-blind, placebo-controlled, parallel-group, single-dose, two-center, modified factorial study Donald R. Mehlisch, MD, DDS; VOLUME 32, ISSUE 5, P882-895, MAY 01, 2010, CLINICAL THERAPEUTICS